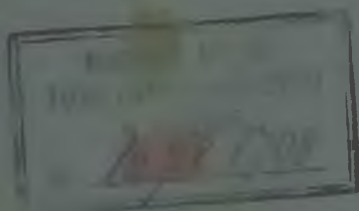

XXIII. SPRAWOZDANIE MACIERZY SZKOLNEJ KSIĘSTWA CIESZYN- SKIEGO ZA ROK 1908

CIESZYN
NAKŁADEM ZARZĄDU GŁ.
MACIERZY SZKOLNEJ
KSIĘSTW. CIESZYŃSKIEGO
1909

XXIII. SPRAWOZDANIE

z działalności

Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego

:: za rok 1908 ::

CIESZYN

Nakładem Zarządu Gł. Macierzy Szkolnej Ks. Cieszyńskiego.

1909

WYCIĄG ZE STATUTU „MACIERZY SZKOLNEJ“.

§ 2. Celem Towarzystwa jest troska o rozwój szkolnictwa polskiego, tudzież szerzenie oświaty wogóle, wśród ludu polskiego w obrębie Księstwa Cieszyńskiego.

§ 10. Członkiem Towarzystwa może być osoba fizyczna nieposzlakowanej czei, jakoteż osoba prawna, którą przyjmie na członka Zarząd jednego z Kół miejscowych.

§ 11. Członkowie dzielą się na a) zwyczajnych (wkładka roczna przynajmniej 2 K), b) wspierających (wkładka roczna 25 K), c) założycieli (jednorazowa wkładka 100 K) i d) wieczystych (jednorazowa wkładka 50 K).

§ 12. Wkłádki roczne obowiązani są członkowie uiszczać w pierwszych trzech miesiącach każdego roku.

§ 4. i 17. Członkowie mogą tworzyć Koła miejscowe. Koło miejscowe może się zawiązać w każdej miejscowości na Śląsku, w której z gotowością założenia Koła oświadczy się przynajmniej 20 osób, jeżeli Zarząd Główny uzna potrzebę i możliwość założenia Koła. W tej samej miejscowości może powstać kilka Kół, o ile pierwsze liczy 50 członków. Członkom Towarzystwa służy prawo wyboru Koła, do którego chcą należeć. Członek zamieszkały na Śląsku, który nie oświadczy wyraźnie, do którego Koła chce należeć, będzie przydzielony do najbliższego Koła, członkowie zaś z poza Śląska do I. Koła w Cieszynie.

§ 13. Każdy członek ma prawo brać udział w zgromadzeniach Koła miejscowego, do którego należy, czynić na tych zgromadzeniach wnioski i głosować przy powzięciu wszelkich uchwał, jakoteż przy wyborach, być obecnym na Walnem zgromadzeniu Towarzystwa jako słuchacz. Każdy członek jest wybieralny na wszystkie urzędy Towarzystwa.

§ 14. Osoby prawne wykonywają prawa członków za pośrednictwem jednej osoby fizycznej, pisemnie do tego upoważnionej, która musi być nadto członkiem Towarzystwa.

§ 15. Członek może każdego czasu wystąpić z Towarzystwa, atoli obowiązany jest zawiadomić o tem na piśmie Zarząd swego Koła miejscowego. Członek, zalegający z wkładką za dwa lata, może być za uchwałą Głównego Zarządu, w porozumieniu z Zarządem Koła miejscowego, z listy członków Towarzystwa wykreślony, jeżeli mimo pisemnego upomnienia zaległości nie uiszczy lub jeżeli miejsce jego pobytu jest niewiadome. Zarząd Koła miejscowego obowiązany jest corocznie przedkładać wykaz członków, zalegających z wkładkami.

§ 16. Zarząd Koła miejscowego może orzec wykluczenie członka, jeżeli ten działa na szkodę Towarzystwa, lub popełni czyn, czei obywatelskiej uwłaczający. Wykluczonemu przysługuje prawo odwołania się do Zarządu Głównego.

Zdając sprawę z działalności „Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego“ w roku 1908, t. j. w XXIII. roku istnienia Towarzystwa, uważamy za niezbędne poprzedzić je kilku przynajmniej słowy, aby czytelnik mógł sobie łatwiej wyrobić pogląd na całokształt pracy.

Zaznaczamy przedewszystkiem, że sprawozdanie niniejsze ma odmienny nieco układ, niż sprawozdania z lat poprzednich. Zmianę tę spowodowały dwa względy: staranie o możliwą zwieżłość sprawozdania, by koszta jego wydania były jak najmniejsze, oraz staranie o możliwie jasne przedstawienie pracy i administracyi Towarzystwa. Ze względów oszczędnościowych pominięto wykaz członków zwyczajnych, tudzież szczegółowy wykaz datków. Ze względu na przejrzystość ujęto w tablice sprawozdania ze stanu szkół i ochronek, sprawozdania Kół „Macierzy Szkolnej“, tudzież zamknięcie rachunków.

Przechodząc do treści sprawozdania, stwierdzamy, że rok ubiegły zaliczyć należy do pomyślnych w pracy oświatowej „Macierzy“, do mniej jednak pomyślnych w gospodarce finansowej, został on bowiem zamknięty znacznym niedoborem w funduszach obrotowych.

Mówiąc o pracy oświatowej, mamy na myśli przedewszystkiem pracę na polu szkolnictwa, a w dziale tym mamy do zanotowania przybytek kilku nowych własnych zakładów wychowawczych, rozszerzenie dawniejszych i co najważniejsza, znaczny w nich wzrost liczby uczniów. Tworząc nowe zakłady, staraliśmy się równocześnie nie bez powodzenia o przejęcie dawniejszych na etat publiczny, nie mniej także o kreowanie publicznych szkół polskich w kilku gminach zagłębia karwińsko-ostrowskiego. Prawdopodobnie skutkiem tych zabiegów naszych została podniesiona z pewnej strony myśl kompromisowego załatwienia sporu czesko-polskiego na gruncie szkolnym w Dzieńmorowicach, Ostrawie Polskiej i Rychwałdzie. Zaproponowano mianowicie, by w zamian za przejęcie szkół „Macierzy“ w Dzieńmorowicach i Ostrawie Polskiej, w których to gminach, mimo większości polskiej, rządzą Czesi, zostały przejęte 2 prywatne szkoły czeskie w Rychwałdzie, liczącym według spisu ludności z 1900 r. 11 Czechów. Z przyczyn od Zarządu Głównego „Macierzy Szkolnej“ niezależnych propozycja ta nie mogła wydać żadnego rezultatu.

Praca „Macierzy“ na polu oświaty pozaszkolnej, t. j. praca Kół „Macierzy Szkolnej“ była, jak na początek ich istnienia, wcale pokązna. Nadesłane sprawozdania wykazują, że Koła „Macierzy Szkolnej“ funkcjonowały i rozwijały się z nielicznymi wyjątkami zupełnie normalnie, a niektóre okazały dużo inicjatywy i energii.

Wyniki pracy tak w dziale szkolnym, jako też pozaszkolnym byłyby bezsprzecznie o wiele wydatniejsze, gdyby w tej pracy brali bezpośredni udział wszyscy, mający do tego siły i sposobność. Niestety część ludności trzyma się jeszcze dotąd zdala od „Macierzy“.

Zarząd Główny „Macierzy Szkolnej“ nie zaprzestał jednak czynić usiłowań celem usunięcia powstałych w swoim czasie nieporozumień, szkoliliwych tak dla Towarzystwa, jak i dla sprawy narodowej na Śląsku. Usiłowaniam tym dał prezes Towarzystwa wyraz na Walnem Zgromadzeniu z dnia 28. października 1908, składając publicznie w imieniu Zarządu Głównego następujące oświadczenie:

„Ofiarność, której pocieszający wzrost zaznaczamy, byłaby już dziś zapewne jeszcze większa, gdyby się opierała na solidarności narodowej. Tej brak nam jeszcze w znacznej mierze. Dążąc do jednego celu, służąc jednej sprawie, dzielimy się na obozy, często bez należytego uzasadnienia, bez rzeczywistej potrzeby, a czasem nawet z powodów bardzo pożałowania godnych. Przykładem tego od lat kilku trwający wśród ludności naszej rozłam w sprawach „Macierzy“. Najgłośniejszym powodem nieporozumień w tym przypadku, jak to właśnie w ostatnich dniach mieliśmy sposobność stwierdzić, są postronke, niezem nieuzasadnione zarzuty nierzetelnej i nieuczciwej gospodarki funduszami „Macierzy“, czynione dawniejszemu Zarządowi, w którym przed kilkoma laty zasiadał profesor i poseł do Rady państwa, ks. Józef Londzin. Niezem nieuzasadnione zarzuty te, o ile i skądkolwiekbyś są lub były podnoszone, napiętnować należy na podstawie ksiąg i zamknięć rachunków, jako uwłaczające czci, krzywdzące i lekkomyślne plotki, albo też niegodne, złośliwe i niezasłużone oszczerstwa, rzucane na osoby, które czas, trudy i gorliwą pracę „Macierzy Szkolnej“ ofiarowały. Napiętnować je trzeba, bez różnicy zdań i przekonań, tem bardziej i tem silniej, aby im odjąć moc zatruwania naszych stosunków i niepozwoić, o ile to od nas zależy, aby były nadal czynnikiem rozkładu w naszym życiu społecznym i narodowym.“

Żywimy nadzieję, iż oświadczenie to doprowadzi z czasem do celu, którym jest zjednoczenie w „Macierzy“ wszystkich żywiołów dla pracy nad uświadomieniem narodowem ludu polskiego.

Najbardziej może zagrożonem pod względem narodowym jest zagłębie karwińsko-ostrowskie, to też działalność „Macierzy“ tam się obecnie koncentruje, a z istniejących zakładów korzysta z natury rzeczy przedewszystkiem ludność robotnicza. Umieszczone w sprawozdaniu niniejszem tabelki statystyczne uwidoczniają, że na ogół 1333 dzieci wpisanych na początku roku szkolnego 1908/9 do szkół „Macierzy“, było 1152 dzieci robotników i rzemieślników, na ogół 306 dzieci, wpisanych do ochronek „Macierzy“, było 283 dzieci robotników i rzemieślników, na ogół 91 uczniów, umieszczonych w bursie dla młodzieży polskich szkół średnich w Cieszynie, było 47 synów robotników i rzemieślników.

Ogół społeczeństwa polskiego odnosił się do Towarzystwa naszego w roku sprawozdawczym z niezmienną życzliwością, darzył je tem samem, co i dawniej, poparciem. Wyrazem tej życzliwości jest prasa polska tak na Śląsku, jak i w innych dzielnicach, która nie odmawiała nam nigdy swych usług, za co składamy jej na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Dowodem życzliwości społeczeństwa dla Towarzystwa naszego, tudzież dowodem zrozumienia ważności posterunku, zajmowanego przez „Macierz“, są liczne datki i nowe legaty. W roku sprawozdawczym zrealizowaliśmy mianowicie zapis ś. p. ks. Franciszka Jachymia, proboszcza w Karnes w Texas (Ameryka) w kwocie 1350 K 69 h, tudzież zapis ś. p. Dr. Emila Wolniewicza, adwokata w Góralicach (Galicya) w kwocie 518 K 95 h. Pozostały do zrealizowania zapisy: ś. p. Julii Wiemanowej w Warszawie w kwocie 10.000 rubli, ś. p. Maryi Glajcarowej w Sibicy (Śląsk) w kwocie 400 K, ś. p.

ks. Antoniego Ściskały, proboszcza w Zebrzydowicach (Śląsk) w kwocie 200 K.

W 1909 r. zapisał „Macierzy“ 3.000 K ś. p. Leopold Krzyżanowski, kolektant loteryi państwowej w Jarosławiu (Galicya), a jeden z weteranów pracy narodowej na Śląsku, dyrektor Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek w Cieszynie, p. Adam Sikora, ofiarował zakupiony na granicy Cieszyna i Sibicy pięciomorgowy grunt na urządzenie parku na wzór parku Dra Jordana w Krakowie, równocześnie zaś ufundował stypendyum dla akademika-Polaka, ze Śląska pochodzącego, w wysokości 600 K rocznie. Inny ofiarodawca ze Śląska, zaniepokojony wezwaniem Roseggera do składek na 2,000.000 fundusz na niemieckie szkoły kresowe, złożył w Zarządzie Głównym „Macierzy Szkolnej“ 1000 K i zapoczątkował akcyę o zebranie na Śląsku 100.000 funduszu szkolnego.

Te objawy troski o dobro publiczne dają gwarancye, że jest w społeczeństwie polskiem na Śląsku siła niespożyta, która poparta przez inne dziełnice Polski, potrafi stawić czoło i najsilniejszym zakusom żywiołów obcych.

I.

CZYNNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

W skład Zarządu Głównego wchodziłi pp.: 1. Hilary Filasiewicz, prezes; 2. ks. Franciszek Michejda, I. wiceprezes; 3. Antoni Mohr, II. wiceprezes; 4. Ludwik Eckert, sekretarz; 5. Władysław Zabawski, zast. sekretarza; 6. Ignacy Domagalski, skarbnik; 7. ks. Jan Słonawski, zast. skarbnika; 8. Józef Buchta; 9. Bogusław Heczko; 10. Józef Heynar; 11. inż. Józef Kiedroń; 12. Jan Kotas; 13. Tomasz Legierski; 14. Sebastian Piechówka; 15. inż. Julian Sykała; 16. Jan Szuścik; 17. Dr. Władysław Wasung; 18. Bolesław Włodek.

W ciągu roku ustąpili z Zarządu Głównego pp.: Józef Buchta, Sebastian Piechówka i Władysław Zabawski. Jako ich zastępców powołano pp.: Gabryela Janeczke, Fryderyka Kretschmana i Jana Marwega. Ustupują po myśli §§ 42. i 43. statutu wszyscy zastępcy i wylosowani pp.: Hilary Filasiewicz, Władysław Sykała i Bolesław Włodek.

Nie będziemy przedstawiać szczegółowo spraw, traktowanych na 18 posiedzeniach Zarządu Głównego; notujemy najważniejsze tylko, do nich zaś należą między innemi: sprawa budowy bursy, otwarcie nowych ochronek w Boguminie, Ostrawie Polsk. na Hladnowie i w Cieszynie, otwarcie szkoły w Gruszwowie, akcyja o przyjęcie szkoły w Niemieckiej Lutyni na Zbytkaeh na etat publiczny, rozszerzenie szkół w Boguminie, Cieszynie, Dzieńmorowicach i Ostrawie Polskiej, unormowanie stypendyów dla młodzieży szkolnej, podjęcie akcyi szkolnej w gminach, pozbawionych szkół polskich, sprawy organizacyjne, zabiegi o pozyskanie nowych źródeł dochodów i t. p.

Budowę bursy postanowił Zarząd Główny rozpocząć w 1909 r., a w budynku ma znaleźć pomieszczenie 100 uczniów, tudzież Muzeum śląskie. Szkice planów wykonali bezinteresownie pp. Oczkowski i Marconi, architekci w Warszawie, za co składa im Zarząd Główny na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Przeprowadzony w poprzednim okresie sprawozdawczym podział pracy w Zarządzie Głównym, został w tym roku administracyjnym szerzej zastosowany, przekazano bowiem Komisjom sprawy mniejszej wagi do definitywnego załatwienia w porozumieniu z Prezydium Zarządu

Głównego. Poszczególne więc Komisye zostały więcej usamodzielnione w swym zakresie działania, przede wszystkim zaś Komisya szkolna i skarbową. Skutkiem tego mogą być sprawy załatwiane szybciej niż dawniej, a sam Zarząd Główny może więcej poświęcać uwagi na swych posiedzeniach sprawom natury zasadniczej.

W wykonaniu polecenia Walnego Zgromadzenia z dnia 28. października 1908 r. zwrócił się Zarząd Główny „Macierzy“ do Reprezentacji polskiej w parlamencie wiedeńskim z prośbą o poczynienie u Rządu starań, by ten przystąpił z początkiem r. szk. 1909/10 do założenia na Śląsku polskiej szkoły realnej. Gdy Rząd odpowiedział, iż szkoły tej nie utworzy obecnie, została na posiedzeniu Zarządu Głównego z dnia 6. grudnia po raz pierwszy w oficjalny sposób podniesiona myśl założenia prywatnej polskiej szkoły realnej. Przekazano sprawę specjalnej Komisji, która opracowawszy memoriał, zaczęła czynić kroki także w Krakowie o pozyskanie „Towarzystwa Szkoły Ludowej“ dla myśli założenia szkoły realnej, gdyż Zarząd Główny „Macierzy“ obawiał się przystępować sam do utworzenia zakładu, którego utrzymanie do czasu upaństwowienia będzie kosztować krociowe sumy. Ostatecznie Zarządy obydwu Towarzystw postanowiły po dokładnem rozważeniu sprawy podjąć to ciężkie zadanie, ufne, iż doznają od ogółu społeczeństwa polskiego, w szczególności zaś od społeczeństwa polskiego na Śląsku, wydatnego poparcia. W chwili, gdy oddajemy sprawozdanie do druku, mamy nadzieję, że dnia 15. września 1909 r. otwarte zostanie prywatne gimnazjum realne w Orłowej, gdyż czynności przygotowawcze są w pełnym toku.

Potrzebę tego zakładu wykazuje dosadnie wspomniany memoriał, to też przytaczamy tu jego treść:

„Ludność polska Ks. Cieszy., to jest wschodniej połowy Śląska austr., licząca według ostatniego spisu ludności z 31. grudnia 1900 **218.218** dusz, co stanowi 60'96% ludności Księstwa, wykazuje na polu szkolnictwa średniego dziwne i niedające się niczem usprawiedliwić upośledzenie. Upośledzenie to uwydatnia się tem jaskrawiej, gdy porównamy je z szkolnictwem niemieckiem na Śląsku cieszyńskim. Przytoczony wyżej spis ludności wykazuje Niemców w obrębie Księstwa Cieszyńskiego 15'29%, czyli **52.887**, a posiadają oni następujące zakłady średnie: trzy c. k. wyższe gimnazya: w Bielsku, w Cieszynie i we Frydku; dwie c. k. wyższe szkoły realne: w Bielsku i w Cieszynie; dwa seminaria nauczycielskie: w Bielsku i w Cieszynie, tudzież wyższą szkołę przemysłową: w Bielsku. Zauważyć przytem należy, iż na samem pograniczu Śląska, w Morawskiej Ostrawie, istnieją jeszcze dwa zakłady średnie niemieckie: wyższe c. k. gimnazjum i wyższa c. k. szkoła realna, z których także ludność niemiecka, mieszkająca na pograniczu morawskim, w tak zwanem zagłębiu węglowem ostrawsko-karwińskim, w całej pełni korzystać może, nader dogodnie bowiem środki komunikacyjne usuwają w tym względzie wszelkie trudności.

Polacy, mający w Ks. Cieszyńskim pod względem liczebnym tak wielką przewagę, nie posiadają dotychczas oprócz jedyne go gimnazjum w Cieszynie i paralelek przy niemieckiem seminarjum nauczycielskiem także w Cieszynie, żadnego więcej zakładu średniego, mogącego czynić zadość ich słusznym wymaganiom kulturalnym, nie posiadają zaś przede wszystkim ani jednej polskiej szkoły realnej, względnie gimnazjum realnego.

Polska szkoła średnia, przygotowująca uczniów do zawodów technicznych, nabiera na Śląsku wyjątkowego wprost znaczenia, gdy uwzględnimy nadzwyczajny rozrost przemysłu fabrycznego, hutniczego i górni-

czego, który jeszcze większe na przyszłość rokuje nadzieje, wobec mającej powstać w niedługim czasie sieci kanałów spławnych. Wszak już dziś odnośne towarzystwa górnicze przystępują do pogłębiania nowych szynów: w Suchej Średniej, Karwinie, Stonawie i t. d., a prace poszukiwawcze za węglem rozciągają się prawie na całe Ks. Cieszyńskie. Ludność miejscowa, zatrudniona w wielkiej liczbie w tym przemyśle lub stykająca się z nim na każdym kroku, siłą faktów dążyć musi do tego, by swym dzieciom w tym przemyśle przyszłość zapewnić. Więc o ile decyduje się na dalsze kształcenie swego dziecka, w pierwszej linii pragnie uwzględnić zakład przygotowujący ucznia do zawodów technicznych. Brak polskiej szkoły realnej na Śląsku, brak jej zupełny na pograniczu Śląska — najbliższe szkoły realne polskie znajdują się w Krakowie i w Żywcu — sprawia, iż tylko w najrzadszych wypadkach decydują się polscy rodzice oddać swe dziecko do szkoły realnej, naturalnie niemieckiej lub czeskiej, w której nie może ono robić należytych postępów w nauce, szczególnie w pierwszych latach nauki, dzięki nieznamomości języka wykładowego. Skutkiem niedostatecznej znajomości języka wykładowego dziecko polskie bardzo rzadko szkołę tę kończy, pomimo nawet wielkich zdolności. a w dalszem następstwie ludność polska jest prawie zupełnie wykluczona od wszystkich lepszych posad i stanowisk w fabrykach, hutach i kopalniach śląskich. Stanowiska te są wobec tego obsadzone przez Czechów, pod których wpływem robotnicza ludność polska wynaradawia się masowo. Szkoła realna polska, względnie gimnazjum realne, jest więc sprawą wielkiej doniosłości pod względem narodowym i społecznym.

Co do miejscowości, w którejby mające powstać gimnazjum realne stanąć miało, panuje zupełna jednomyślność wśród opinii publicznej polskiego społeczeństwa na Śląsku. Wszystkie głosy zgadzają się w tem, iż przede wszystkim uwzględnić należy powiat frysztacki, a w nim tak zw. śląskie zagłębie węglowe okręgu górniczego ostrawsko-karwińskiego.

Z gmin okręgu przemysłowego najlepiej nadaje się dla założenia polskiej szkoły realnej, lub gimnazjum realnego, miasteczko Orłowa, liczące według spisu ludności w 1900 r. 6679 mieszkańców, w tem 3916 ludności polskiej. Położona w samym centrum śląskiego okręgu przemysłowego, tworzy Orłowa już dziś punkt węzłowy, w którym się zbiega całe społeczne i umysłowe życie okolicy bliższej i dalszej. Tu jest centralna siedziba zarządu kopalń „witkowickich“ i tow.: „Orłowa-Łazy“, tu ma powstać w niedalekiej przyszłości sąd powiatowy i t. d. i t. d. W niedługim czasie będzie się to centralne położenie Orłowy uwydatniało jeszcze wyraźniej, kiedy sąsiednie gminy, jak Dąbrowa, Poręba, Łazy, Lutynia Polska i Niemiecka, Pietwałd, Rychwałd i t. d. utworzą z Orłową jeden ogromny kompleks zabudowań, na co się już obecnie zanosi. To środkowe położenie Orłowy jest dlatego tak ważnem i przy zakładaniu polskiego gimnazjum realnego konieczne uwzględnione być powinno, bo nie potrzeba zapominać, iż ludność okoliczna, aczkolwiek nie całkiem biedna, nie posiada jednak takich zasobów materialnych, by mogła utrzymywać dzieci swe na stancyi w mieście. Wobec bliskości poszczególnych gmin i wobec nadzwyczajnie dogodnej komunikacji (kolej koszycko-bogumińska łącząca Orłowę z jednej strony z Boguminem, z drugiej zaś z Cieszyńskiem i okolicami podgórskimi, tramwaj elektryczny łączący Morawską Ostrawę z Karwiną, a przerzynający Orłowę oraz wszystkie prawie gminy zagłębia węglowego) — ludność może posyłać swe dzieci z domu do szkoły średniej w Orłowie.

Działwa ta będzie mogła i nadal pozostać pod czujnem okiem domu rodzicielskiego, a utrzymanie dzieci w szkole będzie dla rodziców bez żadnego porównania mniej kosztownem, aniżeli wówczas, gdyby dzieci te musiały mieszkać u obcych w mieście.

Rozmieszczone w najbliższej okolicy Orłowej gminy w liczbie 22 liczą 58.586 ludności polskiej, 8902 ludności czeskiej i 5496 ludności niemieckiej. Do szkół polskich uczęszczało w 1906 roku w tych gminach 10.687 dzieci.

Powstanie gimnazjum realnego w Orłowej oddziała również niewątpliwie silnie na rozwój polskiego szkolnictwa ludowego w zachodniej części Księstwa Cieszyńskiego, co wzmocni naszą pozycję w tym tak bardzo pod względem narodowym zagrożonym okregu."

Dla zwiększenia dochodów Towarzystwa puścił Zarząd Główny w obieg telegramy i nalepki „Macierzy Szkolnej“, tudzież zawarł układ z fabryką zapalek w Żywcu, na podstawie którego wyroby tej fabryki zostały opodatkowane na rzecz „Macierzy“.

Protokół podawczy Zarządu Głównego wykazuje 1430 numerów, ekspedyt 2402, nie licząc przesyłek pieniężnych, których ewidencję prowadzi Towarzystwo oszczędności i zaliczek.

W skład Komisji Kontrolującej Towarzystwa wchodziłi pp.: Antoni Kasprzak, Andrzej Macura, Antoni Pawlita, ks. Monsign. Sikora, Adam Sikora.

II.

DZIAŁALNOŚĆ „MACIERZY SZKOLNEJ“ NA POLU SZKOLNICTWA.

Kto ma szkoły, ma przyszłość. Niestety ludność polska w Księstwie Cieszyńskim jest w całym szeregu miejscowości szkół pozbawiona, istniejące zaś szkoły są w porównaniu ze szkolnictwem niemieckim i czeskim w dotkliwy sposób upośledzone.

Upośledzenie to występuje z całą jaskrawością przy organizacji szkół, jak bowiem uwidocznia poniższa tabelka, szkoły polskie są przeważnie jedno- i dwuklasowe, podczas gdy szkoły niemieckie pięcio- i sześcioklasowe, tudzież wydziałowe. Nieliczne cztero- i pięcioklasowe szkoły polskie nie mogą stać na wysokości swego zadania, gdyż niema podręczników dla czwartej i piątej klasy.

Typ publicznych szkół w Księstwie Cieszyńskim w 1906 roku.

Szkoły	polskie	czeskie	niemieckie	polsko-niemieckie	czesko-niemieckie	Razem
jednoklasowe	68	19	1	1	—	89
dwuklasowe	46	17	1	—	—	64
trzyklasowe	21	7	4	3	1	36
czteroklasowe	11	5	3	1	2	22
pięcioklasowe	7	14	20	9	6	56
sześcioklasowe	—	—	4	7	2	13
siedmioklasowe	—	—	1	—	—	1
Razem	153	62	34	21	11	281

Z ogółu 894 klas przypadało na szkoły niemieckie 170, t. j. 19 proc., a po doliczeniu szkół utrakwistycznych 39'73 proc., podczas gdy procent ludności wynosi 15'29; na szkoły czeskie 201 klas, t. j. 19 proc., podczas gdy procent ludności wynosi 23'75; na szkoły polskie 338 klas, t. j. 37'8 proc., podczas gdy procent ludności wynosi 60'96.

Do publicznych i prywatnych szkół ludowych, tudzież wydziałowych uczęszczało w 1906 r. 74.914 dzieci, a to do szkół niemieckich 16.864, czeskich 16.835, polskich 28.264, czesko-niemieckich 4397, polsko-niemieckich 8554. Przyjmując, iż procentowi ludności odpowiada procent dzieci i że stosunek procentowy ludności był w r. 1906 ten sam, co w r. 1900, uczęszczało do szkół dzieci niemieckich 11.454, czeskich 17.792, polskich 45.668. Z porównania przytoczonych dat wynika, że 17.404 czyli przeszło 38 proc. dzieci polskich pobiera naukę w szkołach obcych.

Wina tego smutnego faktu leży głównie w braku szkół polskich w miastach i w zagłębiu karwińsko-ostrowskim, tudzież w niskiej organizacji szkół polskich, w znacznej jednak części i w nas samych, w braku pełnego uświadomienia narodowego i sprężystej organizacji.

To też Zarząd Główny „Macierzy“ w roku sprawozdawczym, podobnie jak i w latach ubiegłych, starał się z jednej strony przez organizowanie własnych szkół i ochronek w miejscowościach najbardziej zagrożonych ratować dzieci od wynarodowienia w szkołach obcych, z drugiej zaś strony czynił usiłowania około uzyskania publicznych szkół polskich w gminach, posiadających znaczniejszy procent ludności polskiej.

Do pięciu szkół istniejących z końcem r. 1907 przybyła w roku sprawozdawczym jedna szkoła w Gruszowie, zorganizowana jako pięcioklasowa. Z powodu liczego napływu dzieci zostały zaraz otwarte 3 klasy i paralelka klasy pierwszej. Gmina ta liczy według spisu ludności z 1900 roku 1611 Niemców, 1050 Czechów i 1530 Polaków, a istnieją w niej 2 publiczne sześcioklasowe szkoły (męska i żeńska) z językiem wykładowym niemieckim, tudzież prywatna pięcioklasowa z językiem wykładowym czeskim.

Zarząd Główny „Macierzy“, przystępując do otwarcia szkoły w Gruszowie, czynił równocześnie zabiegi, by szkoła ta została jak najwcześniej przyjęta na etat publiczny. Skutkiem tych zabiegów uchwalił gruszowski Wydział gminny na posiedzeniu z dnia 4. września 1908 r. zorganizować od roku szkolnego 1909/10 publiczną szkołę polską. Na cele powstającej prywatnej szkoły uchwalił Wydział gminny dać na rok szkolny 1908/9 „Macierzy Szkolnej“ 1500 K subwencji, tudzież dostarczyć ławek szkolnych.

Inne szkoły „Macierzy“, z wyjątkiem szkoły w Niemieckiej Lutyni na Zbytłach zostały rozszerzone i tak: szkole w Boguminie na dworcu przybyła IV. klasa, szkole w Dzieńmorowicach III. klasa, szkole w Cieszynie VI. klasa, a szkole w Ostrawie Polskiej V. klasa i umieszczona na Hładnowie paralelka klasy pierwszej.

Nowe ochronki powstały w roku sprawozdawczym: w Boguminie-Dworcu, w Cieszynie i w Ostrawie Polskiej na Hładnowie.

Zabiegi o uzyskanie publicznych szkół polskich czynił Zarząd Główny przedewszystkiem w tych gminach, w których istnieją szkoły „Macierzy“, w szczególności zaś w Niemieckiej Lutyni i Ostrawie Polskiej.

Pismem z dnia 9. stycznia, następnie zaś z dnia 10. lipca odniósł się Zarząd Główny do Wydziału gminnego w Niemieckiej Lutyni o przejęcie

szkoły na Zbytkach na etat publiczny i zaproponował wydzierżawienie budynku swego na przystępnych warunkach. Atoli Wydział gminny propozycję „Macierzy“ odrzucił, wobec czego Zarząd Główny „Macierzy Szkolnej“ uchwalił na posiedzeniu z dnia 4. września szkołę zwinąć. Gdy następnie po ogłoszeniu uchwały rodzice stanowczo oświadczyli, iż nie będą posyłać swych dzieci do zbyt odległej utrakwistycznej szkoły w środku gminy Niemieckiej Lutyni, Wydział gminny zdecydował się wówczas pod naciskiem Rady Szkolnej powiatowej na wynajęcie budynku „Macierzy“ na pomieszczenie szkoły publicznej, która też została niebawem otwarta.

Prośbę o przejęcie szkoły w Ostrawie Polskiej na etat publiczny wniósł Zarząd Główny „Macierzy Szkolnej“ do Wydziału gminnego dnia 29. lutego, nie otrzymał jednak żadnej odpowiedzi. Również bez odpowiedzi pozostało wystosowane w tej samej sprawie pismo z 23. października. Dowiedział się natomiast Zarząd Główny „Macierzy Szkolnej“ z ogłoszonego przez Wydział gminny Ostrawy Polskiej projektu budżetu na rok 1909, iż Wydział gminny pragnie sprawę szkoły polskiej załatwić przez danie „Macierzy“ odczepnego w kwocie 800 K. Zarząd Główny „Macierzy Szkolnej“ jałmużnę tę odrzucił i postanowił rozwiązać szkołę od roku szkolnego 1909/10, a o swej decyzji zawiadomił tak Wydział gminny, jak władze szkolne. Ponieważ te zabiegi „Macierzy“, skierowane ku uzyskaniu w Ostrawie publicznej szkoły polskiej, zostały poparte dzielnie przez ogół miejscowej ludności, która na licznych wiecach oświadczyła, iż nie będzie posyłać swych dzieci ani do szkół czeskich, ani też niemieckich, wdały się w sprawę władze szkolne i zarządziły z urzędu przedsięwzięcie przedwstępnych kroków około zorganizowania publicznej szkoły polskiej.

Ruch szkolny, wszczęty na Zbytkach i w Ostrawie Polskiej, nie ograniczył się na te miejscowości, lecz objął i inne gminy, a wskutek niego powstaną prawdopodobnie publiczne szkoły w Pietwałdzie, Hermanicach, Radwanicach, Zabłociu, Kończycach Małych i Dzieńmorowicach.

Przechodząc do sprawozdania ze stanu szkół i ochronek, przez „Macierz“ utrzymywanych, zaznaczyć możemy, iż rozwijały się one na ogół normalnie tak pod względem naukowym i wychowawczym, jako też pod względem frekwencji. Szczegółowe daty zawierają dołączone tablice, tu więc ograniczamy się do danych, tablicami nie objętych.

Szkoła w Boguminie. Skład grona nauczycielskiego: kierownik: p. Jan Szuścik; nauczyciele pp.: Michał Bystrowski, do 1. czerwca Władysław Krawczyński, od 15. września Felicja Bienkova i Stanisław Gogulski; nauczyciel religii katolickiej: ks. Paweł Kokotek; nauczyciel religii ewangelickiej: p. Jan Zyder, nauczyciel w Skrzeczoniu.

Szkoła mieści się w budynku własnym „Macierzy“.

Urządzeniem „Gwiazdki“ i wycieczek letnich zajmowało się wraz z gronem nauczycielskiem miejscowe Koło „Macierzy Szkolnej“.

Szkoła w Cieszynie. Skład grona nauczycielskiego: kierownik: p. Ignacy Smalec; nauczyciele pp.: Władysław Dorula, Marya Falkensteinówna, Andrzej Jachymiak, Bernard Kotula, Wojciech Marek, Julia Michałowska, Marya Majówna, Józef Tabeau, Edward Zajac; nauczyciele religii katolickiej: ks. Ludwik Bierski, ks. Wilhelm Kasperlik i ks. Szyszkowicz; nauczyciel religii ewangelickiej: p. Andrzej Hławiczka.

Szkoła mieści się we własnym budynku „Macierzy“.

Miejscowe Koło Pań „Macierzy Szkolnej“ dostarczało w porze zi-

nowej ubogiej dziatwie ciepłych obiadów, urządziło dla niej „Gwiazdkę“ tudzież majówkę.

Staraniem grona nauczycielskiego odbyła się wycieczka dzieci do Krakowa, w której wzięły także udział dzieci i z innych szkół „Macierzy“ i z niektórych szkół publicznych.

Szkoła w Dzieńmorowicach. Skład grona nauczycielskiego: kierownik: p. Józef Wilczek; nauczyciele pp.: Jan Bruno i od 15. września Edward Konopnicki; nauczycielki robót ręcznych pp.: Wilhelmina Guzikówna i Emilia Wileczkova; nauki religii katolickiej udzielał miejscowy proboszcz ks. Jan Skulina.

Szkoła mieści się w dwóch budynkach, będących własnością „Macierzy“.

Urządzeniem „Gwiazdki“ i zabaw dla dzieci zajmowało się wraz z gronem nauczycielskiem miejscowe Koło „Macierzy Szkolnej“.

Szkoła w Gruszowie, czynna od 15. września. Skład grona nauczycielskiego: kierownik p. Jan Kotas; nauczyciele pp.: Józef Paździora, Władysław Petrykiewicz, Adam Senko; nauki religii katolickiej udzielał miejscowy proboszcz, ks. Alojzy Mrkva; robót ręcznych kobiecych uczyła p. Anna Koźdoniówna.

Szkoła mieści się w budynku własnym „Macierzy“.

Szkoła w Niemieckiej Lutyni na Zbytkach, przejęta od 15. września na etat publiczny. Skład grona nauczycielskiego: kierownik: p. Jerzy Koterla; nauczyciel: p. Edward Konopnicki; nauki religii udzielał bezinteresownie miejscowy proboszcz, ks. Henryk Dziekań; robót ręcznych kobiecych uczyła p. Stefania Szaflarska.

Staraniem grona nauczycielskiego i Zarządu miejscowego Koła „Macierzy Szkolnej“ odbyły się 2 wieczorki, w których dziatwa brała czynny udział.

Szkoła mieściła się w budynku własnym „Macierzy“.

Szkoła w Ostrawie Polskiej. Skład grona nauczycielskiego: kierownik: p. Bolesław Włodek; nauczyciele pp.: Jan Koszyk do 15. września, Wincenty Sierakowski, od 15. września pp.: Gabryela Cichocka, Józef Krukierek, Antonina Lendówna, Józef Świzewski; religii katolickiej uczył ks. Józef Marzoll.

Szkoła mieści się w budynkach wynajętych.

Miejscowe Koło „Macierzy Szkolnej“ urządziło wraz z gronem nauczycielskiem „Gwiazdkę“ i majówkę dla dzieci szkolnych.

OCHRONKI.

Ochronka w Boguminie na dworcu otwarta 15. września 1908 roku. Kierownikiem ochronki jest kierownik miejscowej szkoły „Macierzy“, p. Jan Szuścik; mistrzynią p. Wilhelmina Świbówna. — Ochronka mieści się w budynku szkoły.

Ochronka w Cieszynie otwartą została 15. września 1908 r. Kierownikiem ochronki jest kierownik miejscowej szkoły „Macierzy“, p. Ignacy Smalec, mistrzynią p. Leopolda Wollmanówna. Ochronka mieści się w budynku wynajętym.

Ochronka w Dąbrowie, przejęta została od 1. stycznia 1908 r. na koszt gminy, była jednak do 15. września subwencyonowana przez Zarząd Główny „Macierzy Szkolnej“. W tym czasie kierownikiem ochronki był kierownik miejscowej szkoły, p. Fryderyk Kretschmann, mistrzynią p. Leopolda Wollmanówna.

Ochronka w Michalkowicach: kierownikiem ochronki jest od początku jej istnienia kierownik miejscowej szkoły polskiej, p. Jerzy Kaszper, mistrzynią jest p. Marta Knappikówna, a do 15. września była także p. Wilhelmina Świbówna. Ochronka mieści się w budynku własnym „Macierzy“.

Ochronka w Ostrawie Polskiej na Zarubku. Kierownikiem ochronki jest kierownik miejscowej szkoły „Macierzy“, p. Bolesław Włodek, mistrzynią zaś p. Marya Sierskowska. Ochronka mieści się w budynku wynajętym.

Ochronka w Ostrawie Polskiej na Hladnowie, otwartą została dnia 1. października 1908. Kierownikiem jest p. Bolesław Włodek, mistrzynią p. Amalia Hardtówna. Ochronka mieści się w budynku wynajętym.

Ochronka w Rychwałdzie. Kierownikiem ochronki jest kierownik miejscowej szkoły polskiej, p. Józef Biłko, mistrzynią p. Marya Miękinianka. Ochronka mieści się w budynku gminnym.

Kursa uzupełniająca dla dziewcząt w Cieszynie. Prócz szkół ludowych i ochronek utrzymywała „Macierz“ w roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich, przejęte w 1901 roku Kursy uzupełniające dla dziewcząt w Cieszynie, których głównem zadaniem jest zaznajomić z literaturą ojczystą dziewczęta, wychowane w szkołach niemieckich.

W roku szkolnym 1907/8 zapisało się na kursa ogółem uczenie 22, z których 10 uczęszczało na kurs I., 12 na kurs II. Nauki udzielano dwa razy w tygodniu, w środy i soboty, w godzinach popołudniowych. W skład grona nauczycielskiego wchodził: Jan Galicz, prof. gimn., jako kierownik (uczył języka polskiego i historii); Falkensteinówna Marya, nauczycielka polskiej szkoły ludowej (uczyła robót ręcznych i gospodarstwa domowego); Kotula Bernard, nauczyciel (uczył chemii i nauk przyrodniczych); Smalec Ignacy, kierownik polskiej szkoły ludowej (uczył higieny i rachunków); Marek Wojciech, nauczyciel (uczył śpiewu); Jawień Andrzej, nauczyciel gimn. (uczył języka polskiego na k. I.). W ciągu roku szkolnego odbyło grono 3 konferencye, z których ostatnia była klasyfikacyjna. Klasyfikacya dała wynik następujący: stopień celujący otrzymało 7 kandydatek, bardzo dobry 5, dobry 3, dostateczny 2; przed klasyfikacyą wystąpiło 5 uczenie (2 z kursu I., 3 z kursu II.).

Uczenice korzystały z biblioteki, istniejącej przy kursach, liczącej obecnie 118 dzieł w 155 tomach. W ciągu roku szkolnego 1907/8 przeczytano ogółem 310 dzieł w 357 tomach. Obowiązki bibliotekarza pełnił kierownik prof. Galicz.

Na rok szkolny 1908/9 zapisało się na kursa 34 uczenie. W skład grona nauczycielskiego wchodzi pp.: Jan Galicz, prof. gimn., Zych Wojciech, prof. gimn., Ignacy Smalec, kierownik szkoły ludowej, Falkensteinówna Marya, nauczycielka, Marek Wojciech i Jachymiak Andrzej, nauczyciele polskiej szkoły ludowej.

Kursa dla dorosłych analfabetów.

W roku sprawozdawczym istniał kurs dla dorosłych analfabetów przy szkole w Gruszwie. Zgłosiło się na kurs 70 frekwentantów, uczęszczało do końca 48.

Bursa polska w Cieszynie.

(Rok założenia 1905.)

W bursie mieszkało w roku sprawozdawczym 91 uczniów, z których 82 uczęszczało do gimnazjum polskiego, a 9 do paralelek polskich

seminarium nauczycielskiego. Na ogólną liczbę 91 uczniów było 68 wyznania rzymsko-katolickiego, 23 wyznania ewangelickiego. Według stanu rodziców było:

synów urzędników	1
„ nauczycieli	8
„ rolników	31
„ robotników	40
„ kupców	4
„ rzemieślników	7

Razem 91

Oplata miesięczna wynosiła 26 K; ubogim a pilnym uczniom udzieliła „Macierz“ stypendyów w formie zniżek opłaty. Zakład daje uczniom całe utrzymanie i wzorową opiekę.

W czasie zimowym, w dniach wolnych od nauki szkolnej, urządzili wychowankowie kilka wieczorków z wykładami z dziedziny literatury i historii polskiej.

Bursa posiada bibliotekę własną, z której młodzież ochoczo korzysta.

Kierownikiem bursy jest profesor gimnazjum polskiego, dr. Ernest Farnik, zastępcą kierownika a zarazem kierownikiem filii prof. gimn. polskiego, p. Jan Heczko.

Nawiązując do sprawozdania z roku poprzedniego, w którym nadmieniono, iż ostateczny rezultat loteryi fantowej, urządzanej na rzecz budowy bursy, będzie podany w sprawozdaniu za rok 1908, poświęcamy na tem miejscu kilka słów tej sprawie.

Losy loteryi wydane zostały w 1902 roku, ciągnięcie zaś miało odbyć się 29. grudnia 1903 roku. Ponieważ jednak została rozsprzedana mała bardzo ilość losów, odroczone termin ciągnięcia do 29. grudnia 1905, a następnie jeszcze do 29. grudnia 1907 roku.

Do 31. grudnia 1908 r. wpłynęło do kasy „Macierzy Szkolnej“:

za losy	K 45.055'73
z odsetek	K 3.301'89

Razem . . . K 48.357'62

Wydatki wynosiły 2601 K 41 h.

Czysty więc dochód wynosi 45.756 K 21 h.

Z wygranych fantów zostały 2 tylko odebrane, reszta zaś, przedstawiająca wartość kilku tysięcy koron, pozostała na własność „Macierzy“. Gotówka, jaką uzyska się ze sprzedaży ich, wpłynie do funduszu budowy bursy.

Do uzyskanego z loteryi fantowej funduszu przelano z końcem roku sprawozdawczego fundusz bursy im. A. Mickiewicza w kwocie 2219 K 01 h, tudzież resztę funduszu, zebranego w swoim czasie na założenie seminaryum nauczycielskiego w kwocie 11.000 K, wskutek czego fundusz budowy bursy wynosił z końcem roku sprawozdawczego 58.975 K 22 h.

Stypendya i zapomogi: Na stypendya i zapomogi dla biednych uczniów gimnazjum polskiego i paralelek polskich seminaryum nauczycielskiego w Cieszynie wydał Zarząd Główny „Macierzy“ w roku sprawozdawczym 3716 K 50 h. Zapomogi otrzymało 88 uczniów, mianowicie 72 uczniów gimnazjum w łącznej kwocie 2951 K 50 h i 16 uczniów para-

Ilelek seminaryum nauczycielskiego w łącznej kwocie 765 K. Najwyższa kwota zapomogi wynosiła 200 K, najniższa 15 K.

Miedzy stypendystami było 31 wychowanków bursy, którzy otrzymali stypendya w formie zniżek opłat w bursie na ogólną sumę 1332 K 50 hal.

Ilość i ogólna suma udzielonych w roku sprawozdawczym zapomóg jest znacznie niższa, niż w latach poprzednich, dla braku jednak fundusów nie mógł Zarząd Główny przyjąć młodzieży szkolnej z wydatniejszą pomocą. Chcąc na przyszłość zyskać jakieś środki na ten cel, odniósł się okólnikiem do Zarządów Kół „Macierzy Szkolnej“, by te wsparły Zarząd Główny przez zebranie każdego roku pewnych kwot pieniężnych z przeznaczeniem na zapomogi dla ubogiej młodzieży szkolnej. Niestety apel ten pozostał dotąd prawie bez skutku.

Dla uzupełnienia obrazu działalności Zarządu Głównego na polu szkolnem dodać należy, iż czynił Zarząd Główny w roku sprawozdawczym starania o uzyskanie zezwolenia na otwarcie uzupełniającego kursu przemysłowego w Cieszynie. Rok minął od terminu wniesienia do Ministeryum odnośnej prośby do chwili oddania tego sprawozdania do druku, a sprawa nie została jeszcze ostatecznie rozstrzygnięta.

Nie można również pominąć milczeniem faktu, iż Władze szkolne nie zezwoliły „Macierzy“ na otwarcie kursu przygotowawczego z języka polskiego, celem ułatwienia uczniom przygotowania się do egzaminów wstępnych do szkół średnich, zwłaszcza zaś do paralelek polskich seminaryum nauczycielskiego, do których niemieckie szkoły wydziałowe — polskich niema — uczniów wcale nie przygotowują. Władze szkolne wiedzą dobrze, że późniejsza nauka na tem wiele cierpi, nie pozwalają jednak na częściowe chociaż usunięcie złego przez „Macierz“, a same nic w tym kierunku nie robią.

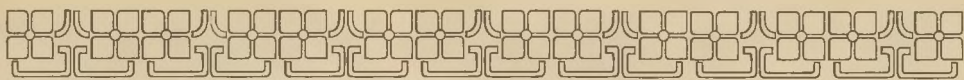
Statystyka szkół M. S. w r. 1908.

Liczba porządk.	Siedziiba szkoły	Typ szkoły	Czynna od roku	Ilość klas				Ilość dzieci			Ilość dzieci na pocz. r. szk. 1908/9													
				Ilość klas		Ilość sít		na początku roku szk. 1907/8	na końcu roku szk. 1907/8	na początku roku szk. 1908/9	według wyznania		według zamieszkania rodziców		według pochodzenia rodziców		według stanu rodziców							
				1907/8	1908/9	1907/8	1908/9				rz.-kat.	ewang.	siedz. szkoły	inne gminy	Śląsk	Galicya	inne kr.	urz. i naucz.	roln.	robotn i rzem.	innych zaw.			
1	Bogumin-dworzec pow. Frysztat	4-klasowa	1906	3	4	3	4	139	140 chl. 76 dz. 64	196 chl. 101 dz. 95	190	6	79	117	44	138	14	3	4	143	46			
2	Cieszyn pow. Cieszyn	6-klasowa z prawem publiczności	1900	9	10	9	10	420 chl. 291 dz. 129	442 chl. 282 dz. 160	503 chl. 297 dz. 206	393	110	126	377	454	33	16	11	27	397	68			
3	Dzięmorowice pow. Frysztat	3-klasowa	1905	2	3	2	3	174	166 chl. 91 dz. 75	188 chl. 96 dz. 92	188	—	185	3	151	32	5	—	17	171	—			
4	Gruszów pow. Frydek	3-klasowa	1908	—	4	—	4	—	—	175 chl. 87 dz. 88	174	1	174	1	—	168	7	—	—	170	5			
5	Ostrawa Polska pow. Frydek	5-klas. im. A. Osuchowskiego	1904	4	6	3	6	204	183	271 chl. 134 dz. 137	271	—	256	15	2	269	—	—	—	271	—			
6	Lutynia Niemiecka*) pow. Frysztat	2-klasowa	1905	2	—	2	—	182 chl. 97 dz. 85	178 chl. 92 dz. 86		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	Razem			20	27	19	27	1119	1109	1333	1216	117	820	513	651	640	42	14	48	1152	119			

*) przejęta od początku r. szk. 1908/9 na etat publiczny.

Statystyka ochronek M. S. w r. 1908.

Liczba porz.	Siedziba ochronki	Czynna od roku	Ilość dzieci		Ilość dzieci na początku r. szk. 1908/9									
			na końcu r. szk. 1907/8	na początku r. szk. 1908/9	według wyznania			według poch. rodz.			według stanu rodziców			
					rz. kat.	ewang.	innych	Śląsk	Galicja	inne	urzęd. i naucz.	roln.	rob. i rzem.	innych zaw.
1	Bogumin-dworzec pow. Frysztat	1908	—	54 chł. 30 dz. 24	53	1	—	21	30	3	1	1	52	—
2	Cieszyn pow. Cieszyn	1908	—	28 chł. 13 dz. 15	24	2	2	28	—	—	7	1	15	5
3	Michałkowice pow. Frydek	1904	85 chł. 40 dz. 46	104 chł. 46 dz. 58	103	1	—	1	103	—	—	—	104	—
4	Ostrawa Polska (Zarubek) pow. Frydek	1907	42	54	54	—	—	—	54	—	—	—	54	—
5	Ostrawa Polska (Hładnów) pow. Frydek	1908	—	22	22	—	—	—	22	—	—	—	22	—
6	Rychwałd pow. Frysztat	1906	53 chł. 26 dz. 27	44 chł. 20 dz. 24	39	—	5	44	—	—	—	—	36	8
	Razem		181	306	295	4	7	94	209	3	8	2	283	13

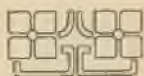
Koła Macierzy szkolnej.

W roku sprawozdawczym było zorganizowanych Kół 26, z pośród nich jednak 1 było zupełnie nieczynne, 1 zaś rozpoczęło pracę w roku 1909. W 1909 roku powstało do chwili oddania sprawozdania do druku 6 Kół, kilka znajduje się w toku zakładania.

Koła liczyły w roku sprawozdawczym 2645 członków, posiadały 17 czytelników i bibliotek, zaopatrzonych w około 3500 książek, z których 562 czytelników przeczytało około 4150 tomów. Zebrań i odczytów odbyło się 75, przedstawień i wieczorków 47, Zarządy Kół odbyły 113 posiedzeń. Dochody Kół wynosiły 12.247 K 46 h, wydatki 10.423 K 15 h.

Plon pracy Kół, ujęty w cyfry, przedstawia się więc, jak na pierwszy rok ich istnienia, wcale pokąźnie, a przecież nie wszystko da się przedstawić w cyfrach, w szczególności zaś dorobek moralny, tudzież wdrożenie całego szeregu jednostek do bezinteresownej pracy obywatelskiej.

Liczba członków „Macierzy“, wynosząca z końcem poprzedniego okresu administracyjnego 19 członków honorowych, 381 założycieli i 1263 zwyczajnych, wynosiła z końcem roku sprawozdawczego: 10 członków honorowych, 390 założycieli, 6 dożywotnich, 2645 zwyczajnych. W chwili oddawania sprawozdania do druku liczba członków zwyczajnych wynosi około 3000. Podkreślić należy fakt, iż w przeciągu roku sprawozdawczego liczba członków zwyczajnych podwoiła się, a niemniej także i to, że nowi członkowie z wyjątkiem kilkudziesięciu, zostali zjednani na Śląsku. Jestto także bezpośredni skutek decentralizacji pracy „Macierzy szkolnej“.

Koła Macierzy Szkolnej.

Liczba bieżąca	Siedziba Koła	1	2	3	4	5	6	7	8		9		10	11	12
		Ilość czyteln i wypoż. książek	Ilość książek w bibliotece	Ilość czyteln.	Ilość wypożyczonych tomów	Ilość urzędz. zebrani i odczytów	Ilość przedstaw. i wieczorów	Ilość członków z końcem r. 1908	Wysokość dochod. Koła		Wysokość rozchodów Koła		Skład Zarządu w r. 1908	Skład Zarządu na r. 1909	U w a g i
									K	h	K	h			
1	Bystrzyca	—	—	—	—	2	—	28	79	30	63	92	Ks. Karol Michejda, przew., Marya Michejdowa, zast. przew., Adam Cieñciała, sekr., Jerzy Bielaż, skarbnik	Ks. Karol Michejda, prezes, Marya Michejdowa, zast. prezesa, Adam Cieñciała, sekr., Paweł Góra, skarbnik	
2	Bogumin-dworzec	1	527	72	1000	8	9	146	1764	28	1891	64	Ant. Malejka, przew., Jan Rokowski, zast. przew., Jan Szuścik, sekr., Kaz. Rychłowski, skarb., Jan Mrózek, bibl., St. Heynar, Bł. Chowaniec, Ant. Mrózek, Fr. Zyznarski, L. Radecki, Ign. Mirek, Jan Kwaśniewicz.	Jan Szuścik, przew., Ant. Malejka, zast. przew., Fr. Zyznarski, sekr., O. Koźdoń, skarb., St. Gogulski, Jan Rokowski, S. Kubik, Jan Kwaśniewicz, J. Jasiński, Jan Makowski, W. Staniek, Antoni Mrózek.	
3	Cieszyn I.	—	—	—	—	3	4	1140	2480	36	2172	23	Władysław Zabawski, przew., Jan Juraszek, zast. przew., W. Marek, sekr., A. Jachymiak, skarbnik, St. Marcinek, K. Jędrzejowski, Wł. Doruła, Ign. Smalec, Jan Galicz, Józef Opara, Ferd. Dyrna, Józef Olszar	Ludw. Eckert, przew., Wojciech Zych, zast. przew., Eug. Kermel, sekr., Olga Stonawska, skarbn., K. Domagalska, J. Król, Fr. Popiołek, Józef Opara, Jan Kotas, Jan Juraszek, Fr. Gwoździwicz, Ferd. Dyrna	Do Koła I. w Cieszynie należą wszyscy członkowie Towarzystwa z poza Siąska
4	Cieszyn II.	—	—	—	—	—	—	40	2933	69	2584	25	Emilia Mohrowa, przew., Olga Stonawska, zast. przew., Aniela Markowa, sekr., M. Falkensteinówna, skarbn.	Broniśł. Filasiewiczowa, przew., Aniela Markowa, zast. przew., Olga Stonawska, sekr., M. Falkensteinówna, skarbn.	Koło opiekuje się działalnością w szkole i ochronie w Cieszynie

5	Czechowice I.	—	—	—	—	2	2	40	72	—	49	60	Jan Fuzoń, przew., Józef Mola, z. przew., Czesław Wojciechowski, sekr., Jerzy Kopeć, skarb.	Józef Mola, przew., Ant. Klimca, zast. przew., Czesł. Wojciechowski, sekr., Jerzy Kopeć, skarbnik.	
6	Dąbrowa	1	420	61	1148	1	3	101	394	58	205	19	Dr. Jan Buzek, przew., Jan Guziur, zast. przew., Alfr. Czakon, sekr., Jan Chromik, skarbn., F. Harok, R. Klepek, Fr. Kretschmann, Wojciech Krakowski, F. Szeruda, Józef Woźnica.	Dr. Jan Buzek, przew., Jan Guziur, zast. przew., Alfr. Czakon, sekr., Jan Chromik, skarbn., R. Klepek, Wojciech Krakowski, J. Szweda, F. Szweda, Józef Woźnica, Fryderyk Kretschmann.	
7	Dziećmorowice	1	150	15	62	3	3	55	73	60	66	80	Józef Adamczyk, przew., Ferd. Wilczek, sekr., Jan Bruno, skarbnik, Jan Chroboczek, Ant. Brzoza, Olma Sylwester	Józef Adamczyk, przew., Fr. Chmiel, zast. przew., Edw. Konopnicki, sekr., Józef Melcher, Józ. Wilczek, Jan Chroboczek	
8	Frysztat	—	—	—	—	—	—	32	241	24	—	—	Józef Heynar, przew., Andrzej Sojka, zastępca przew., Karol Czyż, sekr., Gabryel Ogrodzki, skarb.	Józef Heynar, przew., Andrzej Sojka, zast. przew. Karol Czyż, sekr., Gabryel Ogrodzki, skarbnik	
9	Goleszów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ignacy Borkowski, przew., Paweł Badura, sekr., Paweł Rymorz, Paweł Łamacz, Józef Niemiec		nieczynne
10	Gruszów	1	214	96	424	4	7	142	807	31	623	93	St. Koźlik, przew., Jan Kotas, zast. przew., Z. Łagiewski, sekr., St. Kupiec, skarbn., Fr. Polek, bibl., M. Koł, Sroka, Mamot, Gnida, Klusek, Paździora, Dziża	St. Koźlik, przew., Jan Kotas, zast. przew., Wł. Petrykiewicz, sekr., Fr. Bałys, skarbn., M. Goluch, bibl., M. Koł, Klusek, Mamot, Gnida, Sroka, Marcinek, Polek	

Koła Macierzy Szkolnej.

Liczba bieżąca	Siedziba Koła	1	2	3	4	5	6	7	8		9		10	11	12
		ilość czyteln i wypoż. książek	ilość książek w bibliotece	ilość czyteln.	ilość wypożyczonych tomów	ilość urządz. zebrania i odczytów	ilość przedstaw. i wieczorków	ilość członków z końcem r. 1908	Wysokość dochod. Koła		Wysokość rozchodów Koła		Skład Zarządu w r. 1908	Skład Zarządu na r. 1909	U w a g i
									K	h	K	h			
11	Istebna	1	300	—	—	—	—	65	—	—	—	—	Michał Kobielski, przew., Jan Kobielski, zast.przew., Rudolf Kubalok, sekr.	Michał Kobielski, przew., Jan Kobielski, zast.przew., Rudolf Kubalok, sekr., Ant. Kohut, bibl. i skarbn.	Koło rozpocz. pracę w styczniu 1909
12	Jasienica	1	100	20	65	4	1	48	163	92	124	37	Jan Śliż, przew., J. Pyka, zast. przew., J. Kawulok, sekr., Józef Czulok, skarbnik	Fr. Grudzień przew., J. Gruska, zast. przew., Józef Kawulok, sekr., Jan Kozielski, skarbnik, P. Grudzień, P. Piszczatka	
13	Końska	—	—	—	—	2	1	46	218	77	175	66	Karol Buzek, przew., Józef Kubisz, zast. przew., Ludwik Pawlik, sekr.	Paweł Klimosz, przew., Karol Buzek, zast. przew., Ludwik Pawlik, sekretarz, Jerzy Kubisz, skarbnik, Ign. Pindór	
14	Lutynia Niemiecka	1	137	28	169	2	2	41	66	54	66	99	Jerzy Koterla, przew., Fr. Krzystek, zastępca przew., Edw. Konopnicki, sekr., Dominik Płoszek, skarbnik, Wł. Gzyl, bibl.	Jerzy Koterla, przew., Karol Rzymanek, zast. przew., Wilhelm Greger, sekr., Dominik Płoszek, skarbnik, Wł. Gzyl, bibl., Fr. Krzystek	

15	Łazy	—	—	—	—	2	1	48	616	08	505	58	Ludwik Liberda, przew., Józef Franek, zast. przew., Paweł Konieczny, skarbn., Rudolf Halfar, sekr.	Józef Chobot, przew., Ludw. Liberda, zast. przew., Rudolf Halfar, sekr., Jan Kuś, skarbn., J. Faruzel, gosp.	
16	Markłowice	1	82	9	21	4	1	53	215	91	185	11	Józef Piechaczek, przew., W. Pawlita, sekr., Jan Friedel, skarbn.	Bernard Adamecki, przew., W. Śmiga, zast. przew., W. Pawlita, sekr., J. Paszek, bibl.	
17	Michałkowice	—	—	—	—	—	—	60	171	16	147	07	Jerzy Kaszper, przew., E. Pardyl, zast. przew., P. Jursa, sekr., Fr. Ligęza, skarbn., Ign. Miciński, St. Pilecki	Jerzy Kaszper, przew., St. Olszanik, zast. przew., P. Jursa, sekr., Fr. Ligęza, skarbn., Ign. Miciński, W. Chudoba, J. Kupiec, J. Fielek	
18	Orłowa	1	276	24	276	6	—	67	230	—	228	10	Fr. Dzik, przew., Józef Sosna, zast. przew., Fr. Kotas, sekr., Karol Koniecz- ny, skarbn., Wł. Wójcik, bibl., Józef Klimsza, Filip Konieczny, Józef Karb	Fr. Dzik, przew., Józef Sosna, zast. przew., Fr. Kotas, sekr., P. Sarganek i Jan Mołdrzyk, bibl., Fr. Nowak, skarbn., W. Wójcik, K. Siwy, F. Jasiok, W. Patla, J. Sarganek, Gust. Kubica	Staraniem Koła od- bywały się w porze zimowej stałe popu- larne wykłady z języka polskiego, niemieckiego i z nauk przyrodniczych
19	Pogwizdów	1	75	19	84	1	—	46	43	48	40	86	Fr. Suchanek, przew., J. Pieczonka, zast. przew., Jan Jagiełło, sekr., Józef Węglorz, skarbn., Alojzy Węglorz, bibl.	Fr. Suchanek, przew., J. Pieczonka, zast. przew., Jan Jagiełło, sekr., Alojzy Węglorz, Jan Kabiesz, Wincenty Kunc	
20	Ostrawa Polska	1	212	18	86	13	5	165	263	29	193	28	Bol. Włodek, przew., Józef Świżewski, zast. przew., Józef Kreckierek, Fr. Kozik, skarbnik, J. Trojak, M. Kluska, J. Chruściel, J. Kornas, A. Sapiecki, J. Padło, W. Sumera, M. Włodkova	Roman Brzozowski, przew., Józef Świżewski, zast. przew., A. Lendowna, sekr., Fr. Hozik, skarbn., St. Rumiński, bibl., B. Włodek, Fr. Matysek, J. Ja- skólski, Trojak, M. Ramza, J. Chruściel M. Kluska	

Koła Macierzy Szkolnej.

Liczba bieżąca	Siedziba Koła	1	2	3	4	5	6	7	8		9		10	11	12
		ilość czyteln i wypoż. książek	ilość książek w bibliotece	ilość czyteln.	ilość wypożyczonych tomów	ilość urządz. zebrani i odczytów	ilość przedstaw. i wieczorków	ilość członków z końcem r. 1908	Wysokość dochod. Koła		Wysokość rozchodów Koła		Skład Zarządu w r. 1908	Skład Zarządu w r. 1909	Uwagi
									K	h	K	h			
21	Poręba	1	177	32	200	8	3	57	181	56	66	40	Paweł Greń, przew., Jan Hoffman, zast. przew., Wiktor Kolaczek, sekr., Szczepan Iwanek, skarbn., Karol Rzyman, bibl.	Paweł Greń, przew., K. Janeczko, zast. przew., Karol Rzyman, sekr., Rudolf Puppek, Wiktor Kolaczek, skarbn., Flor. Janeczko, bibl.	
22	Pudłów	1	200	15	95	2	1	20	188	71	155	62	Andrzej Sztwiertnia, przew. Jan Mrózek, sekr., Alojzy Szeliga, skarbn.	Fr. Wolny, przew., Józef Kubik, zast. przew., Jan Mrózek, sekr., A.S. zwiertnia zast sekr., Alojzy Szeliga, skarbn., Karol Opatrzil bibl.	
23	Rychwałd	2	297	69	299	2	3	54	755	58	709	55	Jan Majewski, przew., Klemens Pajak, zast. przew. Paweł Kajzar, sekr., Alojzy Milata sekr., Maksymilian Miłek, bibl.	Jan Majewski, przew., Tad. Golachowski, zast. przew., Paweł Kojzar, sekr., Alojzy Milata, skarb., Maksymilian Miłek, bibl., Józef Wojtal	
24	Sowiniec	1	227	51	—	—	—	60	119	89	57	—	Sebastyan Piechówka, przewodn., Emil Polak, Lorenz Urbaniec	Józef Piechaczek, przew., J. Sedlaczek, zast. przew., Juliusz Boniatti, sekr., Fr. Karamza, zast. sekr., Fr. Sikora, skarb., W. Broda, bibl., Stan. Węgrzyn, zast. bibl.	

25	Śmitowice	1	150	33	223	2	—	64	113	—	65	10	Adam Grycz, przew., Jan Sikora, zast. przew., Jerzy Zientek, sekr., Marya Gryczówna, skarbn., J. Joniec, A. Kotas, P. Wałach.	tensam co w r. 1908.
26	Wędrynia	—	—	—	—	4	1	27	53	21	45	90	Jan Ciemala, przew., Jan Olszar, zast. przew., Karol Dorda, sekr., Jerzy Wa- wrzvk, skarbnik.	Paweł Heczko, przew., Jan Olszar, zast. przew. Karol Dorda, sekr., Jan Ciemala, skarbnik.
27	Błędowice dolne	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	Karol Toman, przewod., Jan Morcinek, sekr., Jerzy Cienciala, skarbn., Jan Szczyrba.	Zakożone do końca czerwca 1909 roku.
28	Czechowice II.	—	—	—	—	—	—	70	—	—	—	—	St. Cyankiewicz, przew., J. Bargiel, zast. przew., W. Tokarz, sekr., A. Stanc- lik, skarb., K. Mazurek, J. Polak, Piotr Cieñ.	
29	Nawsie	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	Ks. Fr. Michejda, przew., Adam Sikora, Jan Badura, Eugenia Malinowska.	
30	Ropica	—	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—	Jerzy Grycz, przew., Fr. Tomanek, zast. przew., Jan Adamus, sekr., Fr. Macura, skarbnik.	
31	Skrzeczoñ	—	—	—	—	—	—	56	—	—	—	—	Jan Prymula, przew., Józef Baran, zast. przew. i sekr., J. Zyder, zast. sekr., Górny, skarb., Bielek, Michalik.	
32	Wierzbica	—	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—	Fr. Cielepa, przew., Michał Woźniak, z. prz., J. Ptak, skarb. i sekr., St. Pawłowski, bibl., Połomski, Gawelczyk.	

Sprawozdanie finansowe Zarządu głównego.

Chcąc w możliwie najjaśniejszy sposób przedstawić zamknięcie rachunków rocznych, ujęliśmy je w formę, dającą możność łatwego zorientowania się w dochodach i wydatkach Towarzystwa tak ogólnych, jako też szczegółowych. Dochód ogólny w funduszu obrotowym wynosił 76.064 K 42 h, wydatki zaś doszły do sumy 103.149 K 93 h, rok administracyjny został więc zamknięty niedoborem 27.085 K 51 h. Ponieważ jednak w roku sprawozdawczym wydano 3569 K 19 h na rachunek r. 1909, więc właściwy niedobór ubiegłego roku administracyjnego wynosi 23.516 K 32 h.

O kwotę niedoboru 27.085 K 51 h zmniejszył się majątek obrotowy Towarzystwa, wynoszący z końcem poprzedniego okresu administracyjnego 96.565 K 25 h (różnica między stanem czynnym i biernym), z końcem zaś 1908 r. 69.479 K 74 h. Zmniejszenie się majątku obrotowego o tak znaczną sumę nie oznacza atoli zmniejszenia się o tę samą kwotę ogólnego majątku Towarzystwa, na który składają się także fundusze. Ten ogólny majątek wynosił z końcem poprzedniego okresu administracyjnego:

	K	h
w funduszach	114.289	46
w majątku obrotowym	96.568	25
razem .	210.854	71.

Z końcem r. 1908 wynosił:

	K	h
w funduszach	141.568	50
w majątku obrotowym	69.479	74
razem .	211.048	24

zwiększył się więc o 193 K 53 h.

Preliminarz wydatków na rok 1909, na utrzymanie szkół, ochronek, bursy i innych zakładów wychowawczych, tudzież na administrację Towarzystwa przekracza sumę 175.000 K, to też **ofiarność społeczeństwa musi się dosłownie podwoić**, by Zarząd Główny „Macierzy“ mógł sprostać swym obowiązkom. Żywsze zainteresowanie się ogółu społeczeństwa w ostatniej dobie sprawami śląskiemu wogóle, „Macierzą szkolną“ w szczególności, tudzież objawy większej, niż w ubiegłym roku, ofiarności na Śląsku uprawniają nas do wyrażenia nadziei, że niedobór w ubiegłym roku administracyjnym był zjawiskiem przemijającym.

Stosunek dochodów „Macierzy“ w roku sprawozdawczym z poszczególnych krajów uwypatnia załączona tablica:

	Śląsk K h	Galicja K h	Inne kraje K h
Wkładki członków, złożone bezpośrednio w Zarządzie głównym	308 58	226 —	1.775 69
Należytość statutowa od Kół „Macierzy szkolnej“	1.207 44	— —	— —
Dary i składki na pokrycie wydatków bieżących	14.779 59	28.055 57	22.760 27
Dochody bursy	23.940 41	— —	— —
Datki na pomnożenie funduszków stałych	1.570 26	3.240 59	18.507 63
Razem	41.806 28	31.522 16	43.043 59

Do dochodów „Macierzy“ ze Śląska doliczyć należy dochody Kół „Macierzy szkolnej“, które wynosiły według nadesłanych do Zarządu Głównego sprawozdań kasowych 12.247 K 46 h. Ogólna zatem suma dochodów „Macierzy“ ze Śląska przedstawia się w sposób następujący:

Z przeniesienia	41.806 K 28 h
Dochody Kół „M. Sz.“ po potrąceniu kwoty nadesłanej do Zarządu Gł. . 11.040 „ 02 „	
Razem .	52.846 K 30 h

Bilans i zamknięcie rachunków

„Macierzy szkolnej“ za r. 1908.

		Bilans majątku z 31/12, 1907				Rachunek obrotu w r. 1908				Bilans majątku 31./12. 1908				Zamknięcie rachunków			
		bierny		czynny		Dochody		Rozchody		bierny		czynny		dochodów		wydatków	
														za r. 1908			
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Fundusz (załącznik A.)	114.289	46	—	—	42.641	91	15.362	87	141.568	50	—	—	—	—	—	—
2	Wierzyciele	236.891	35	—	—	122.400	64	33.818	91	325 473	08	—	—	—	—	—	—
3	Pokłady (lokacje) zał. B.	—	—	115.464	28	15.682	87	64.499	32	—	—	164.280	73	—	—	—	—
4	Nieruchomości (zał. C.)	—	—	311.271	50	—	—	29.140	86	—	—	340.412	36	—	—	—	—
5	Ruchomości (zał. D.)	—	—	19.636	54	228	—	4.698	83	—	—	21.492	29	—	—	2.615	08
6	Koła Macierzy *)	—	—	—	—	1.872	54	1.037	63	—	—	296	60	1.131	51	—	—
7	Dary i składki	—	—	—	—	63.764	99	518	95	—	—	—	—	63.246	04	—	—
8	Administracja nieruchomości	—	—	—	—	15.325	—	3.638	13	—	—	—	—	11.686	87	—	—
9	Przedsiębiorstwa	—	—	—	—	459	04	459	04	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Utrzymanie zakładów wychowawczych (zał. E)**)	—	—	—	—	30.621	16	113.067	09	—	—	3.646	59	—	—	83.433	44
11	Odsetki	—	—	—	—	5.501	99	17.320	55	—	—	—	—	—	—	11.818	56
12	Wydatki ogólne	—	—	—	—	340	92	5.423	77	—	—	—	—	—	—	5.282	85
13	Rachunek przenośny na rok 1909***)	—	—	—	—	2.112	96	5.682	15	—	—	3.569	19	27.085	51	—	—
14	Majątek obrotowy	96.565	25	—	—	—	—	—	—	69.479	74	—	—	—	—	—	—
	Gotówka w kasie	—	—	1.373	74	168.023	99	166.574	17	—	—	2.823	56	—	—	—	—
		447.746	06	447.746	06	468.976	01	461.442	27	536.521	32	536.521	32	103.149	93	103.149	93

*) Wkładki członków wpływają do „Kół“ Macierzy szkolnej, ponieważ zaś „Koła“ zaczęły przysyłać Zarządowi głównemu należność statutową przeważnie po zamknięciu roku, więc wykazana tu cyfra wkładek jest stosunkowo niska.

**) Przedsiębiorstwa dopiero rozpoczęte, dadzą wydatniejszy dochód w latach następnych.

***) Saldo poborów i wydatków na rachunek r. 1909.

Załącznik A.

Fundusze:	Stan 31/12 1907		w r. 1908				Stan 31/12 1908	
	K	h	Dochód		Rozchód		K	h
Fundusz żelazny	38.684	60	1.942	27			40.626	87
Fundusz stypendyjny . . .	34.000	—	2.424	22	—	—	36.424	22
Fundusz loteryjny (Bursy) .	22.122	01	37.059	64	206	43	58.975	22
Fundusz sierot Ostrowskich	1.099	29	42	04	400	20	741	13
Fund. ochronki w Cieszynie	791	68	153	58	—	—	945	26
Fund. „Macierzy szkolnej“								
na seminaryum . . .	12.878	31	545	91	13.424	22	—	—
Fund. im. Ad. Mickiewicza .	1.262	18	54	16	—	—	1.316	34
Fund. Bursy im. Ad. Mickie- wicza	2.078	63	140	38	2.219	01	—	—
Fund. styp. im. ś. p. Wró- blewskich	1.372	76	287	63	—	—	1.660	39
Fund. styp. im. ś. p. Henryka Krótkiego	—	—	360	12	—	—	360	12
Fund. Dra Emila Wolniewi- cza, Poznańczyka . .	—	—	518	95	—	—	518	95
	114.289	46	43.528	90	16.249	86	141.568	50

UWAGA: Z funduszu seminaryjnego przeniesiono do funduszu stypendyjnego 2.424 K 22 h, do funduszu budowy bursy (loteryjnego) 11.000 K; fundusz bursy im. Ad. Mickiewicza przeniesiono w całości do funduszu budowy bursy.

Załącznik B.

Umieszczenie funduszków przedstawiają papiery procentowe i wkładki oszczędności, a mianowicie:

	K	h
2 losy czerwonego krzyża, austr.	40	—
25 akcji Banku ziem. w Poznaniu	30.000	—
2 listy zastawne Galic. banku kraj.	2.000	—
Obligacya państwowa, ofiar. przez Dra Hassewicza	20.000	—
Książeczka udziałowa Tow. wyrobu i sprzedaży szat liturgiczn. w Krośnie	200	—
4% renta marcowa	100	—
20 udziałów Sanatorium dla chorych piersiowych w Zakopanem	20.000	—
2 kupony od akcji Banku ziem. w Poznaniu	96	—
Książeczki wkładk. Tow. oszcz. i zal. w Cieszynie:		
książeczka l. 8899	4.590	87
„ 10377	24	22
„ 9078	58.975	22
„ 6528	1.316	34
„ 8375	741	13
„ 9547	1.660	39
„ 3818 i 6248	945	26
„ 10349	360	12
„ 10370	518	95
„ 10222	1.594	55
Rk. czekowy w poczt. kasie oszczędn. l. 842705	20.117	68
Udział w Tow. oszcz. i zal. w Cieszynie	1.000	—
	Razem	164.280 73

Załącznik C.

Nieruchomości:	K	h
Plac budowlany w Cieszynie	41.071	28
Budynek szkolny w Niem. Lutyni	37.382	40
Budynek szkolny I. w Dzieńmorowicach	19.143	87
Budynek szkolny II. w Dzieńmorowicach	24.033	26
Budynek szkolny w Boguminie	55.852	04
Budynek szkolny w Cieszynie	79.980	40
Budynek bursy w Cieszynie	39.951	—
Budynek ochronki w Michałkowicach	18.998	11
Budynek szkolny w Gruszowie	24.000	—
	Razem	340.412 36

Załącznik D.

Wykaz ruchomości po cenie zakupna:

	I. Stan 31/12 1907		II. Kupno w r. 1908.		III. Stan 31/12 1908	
	K	h	K	h	K	h
Szkoły: Cieszyn	7.399	61	694	10	8.093	71
Bogumin	1.968	15	906	99	2.875	14
Dzieńmorowice	679	46	868	35	1.547	81
Gruszów	—	—	865	24	865	24
Lutynia	477	18	—	—	477	18
Ostrawa Polska	2.762	07	555	21	3.317	28
Ochronki: Cieszyn	—	—	372	40	372	40
Bogumin	—	—	34	94	34	94
Michałkowice	348	50	—	—	348	50
Ostrawa Polska	161	41	—	—	161	41
Rychwałd	372	41	35	—	407	41
Bursa w Cieszynie	7.281	46	—	—	7.281	46
Kursa uzupełniające	229	70	46	60	276	30
Inne	—	—	92	—	92	—
Razem .	21.679	95	4.470	83	26.150	78

Odpisano na umorzenie ruchomości:

w r. 1907 . . . 2043·41 }

w r. 1908 . . . 2615·08 } 4658 49

Stan 31/12 1908 . . . 21.492 29

Załącznik E.

Utrzymanie szkół.

	Płace i wy- grodzienia nauczycieli	Czynsze	Opał usługa i naprawy	Przybory szkolne i inne wydatki	Zaliczenia	RAZEM
	K h	K h	K h	K h	K h	K h
1) Szkoły: Bogumin	6947'61	2000'—	1487'80	303'54	505'60	11244'55
Cieszyn	25375'76	5435'—	1605'38	937'02	2977'57	36330'73
Dziećmorowice	4709'68	760'—	21'90	151'65	20'—	5854'23
Gruszów	2079'71	300'—	143'08	231'82	84'23	2838'84
Lutynia niem.(Zhytki)	3594'39	1500'—	274'96	346'50	241'60	5957'45
Ostrawa Polska	8753'49	1735'30	1118'65	1001'37	797'77	13406'58
	51.460'64	11.730'30	4842'77	2971'90	4626'77	75.632'38
2) Ochronki: Bogumin	246'—	70'—	212'95			528'95
Cieszyn	560'49	572'—	81'—	423'19		1636'68
Dąbrowa	553'—					553'—
Michałkowice	1089'—	760'—	679'16	85'67		2613'83
Ostrawa polska	1266'81	1215'—	319'—	142'—	7'33	2950'14
Rychwałd	792'—		82'—	8'25		882'25
	4507'30	2617'—	1374'11	659'11	7'33	9164'85

3) Kursa uzupełniające dla dziewcząt w Cies-
zynie:

Wynagrodzenia nauczycieli K 1.863'—

Przybory szkolne K 16'60 K 1879'60

Kursa dla analfabetów w Michałkowicach:

Wynagrodzenie nauczycieli K 100'—

Stypendya i pomoc naukowa K 4.050'50

Inne wydatki szkolne:

Emerytura K 1.000'—

Przybory szkolne i inne wydatki K 256'60 K 1.256'60

K 7.286'70

4) Bursa w Cieszynie.

Dochody:

Zapas z r. 1907 K 1.484'17

Dary w naturze K 32'40

Dary w gotówce K 243'20

Szkody zapłacone K 12'62

Opłaty uczniów K 22.168'02

Zaległość u bursaków K 1.901'15

Razem . . . K 25.841'56

Rozchody:

Czynsz K 4.293'10

Żywność i służba K 19.509'25

Opał K 280'80

Naprawy i ruchomości K 1.034'11

Remuneracya gospodyni K 034'11

Razem . . . K 25.617'26

Zebrańie wydatków:

1) Szkoły	K 75.632'38	
2) Ochronki	K 9.164'85	
3) Kursa, stypendya, pomoc naukowa i inne	K 7.286'70	
4) Bursa w Cieszynie	<u>K 25.617'26</u>	<u>K 117.701'19</u>
Potrąca się: zwroty i inne dochody	K 30.621'16	
zaliczenia na r. 1909	<u>K 3.646'59</u>	<u>K 34.267'75</u>
Wydatek czysty na utrzymanie szkół wynosi		K 83.433'44

Lista członków honorowych, założycieli i doży- wotnych „Macierzy szkolnej“.

I. Członkowie honorowi.

Bielecki Leon (1899).
Ś. p. dr. Bucewicz Nestor (1898).
Dr. Hassewicz Stanisław (1898).
Ś. p. dr. Jordan Henryk (1898).
Osuchowski Antoni (1898).
Ks. Pittas J. (1898).
Pożniak Władysław (1898).
Siedlecka Marya (1898).
Sienkiewicz Henryk (1903).
Ś. p. Vetulani Roman (1898).

II. Członkowie założyciele.

Dr. Adamski Roman, adwokat w Jaśle.
Ś. p. Bagieński Ignacy, obywatel w Odessie.
Bank rolniczy we Frysztacie.
Ks. Barabasz Jan, proboszcz w Czechowicach.
Dr. Baranowski Ignacy, prof. w Warszawie.
Barberski Jakób w Wiedniu.
Ś. p. Bartkowski Jan, prof. em. w Paryżu.
Hr. Baworowski Jerzy, poseł sejmowy w Galicyi.
Barylski Henryk w Warszawie.
Dr. Bączkiewicz Jan w Warszawie.
Bełza Stanisław, adwokat przysięgły w Warszawie.
Ks. Białas Jakób, proboszcz w Binarowej.
Biesiekiński Włodzimierz w Warszawie.
Ks. Biłko Jan, proboszcz w Zebrzydowicach.
Biskupski Wincenty w Warszawie.
Ks. Bitta Jan, kanonik i radca Jeneralnego Wikaryatu, kawaler orderu
Franciszka Józefa, proboszcz w Polskiej Ostrawie.
Bociarski Dominik, adwokat przysięgły w Kownie.
Ś. p. hr. Borkowski Dunin, marszałek powiatu Trembowelskiego.
Firma Ł. J. Borkowski w Warszawie.
Dr. Bortkiewicz Adam w Gajdaczu, gub. Połtawskiej.
Hr. Branicka Aleksandra.
Bronikowski Mieczysław w Kamienskoje.
Br. Brunnow Szymon, właściciel ziemski w Powermeniu na Żmudzi.
Ś. p. Brzezowski Fr., nadinż. w Mor. Ostrawie.
Rucewicz Maryan, obywatel ziemski w Król. Polskiem.
Ś. p. dr. Bucewicz Nestor.
Ks. Budny Jan, proboszcz w Międzyrzeczu.
Buszeżyński Konstanty, rejent w Warszawie.

Dr. Buzek Józef, prof. uniwersytecki we Lwowie.
 Chodecki Kajetan, rejent w Warszawie.
 Chrapczyński Ludwik, budowniczy w Libercu.
 Chrapowiecki Teofil w Kamienskoje.
 Ś. p. Gwińska Antonina, Moskwa.
 Ciecierski Henryk na Litwie.
 Cielecki Artur, właśc. dóbr Porchowa.
 Cielecki Józef, rolnik w Więclowicach.
 Ś. p. dr. Cienciała Andrzej, notaryusz w Cieszynie.
 Cienciała Jerzy, poseł sejmowy w Sibicy.
 Cichocki Marcin w Mikulińcach.
 Ciszewski Józef w Warszawie.
 Czaudera Karol, Lwów.
 Czaplińska Marya w Wodzianie, gubern. Kijowska.
 Czaputa Michał w Skoczowie.
 Ś. p. książę Czartoryski Władysław w Paryżu.
 S. p. Czerwenka Franciszek, nauczyciel w Pogwizdowie.
 Czynciel Józef, obywatel w Krakowie.
 Czytelnia Polska w Białej.
 Czytelnia ludowa w Cieszynie.
 Czytelnia Towarzystwa Szkoły Ludowej w Karwinie.
 Czytelnia ludowa Kółka rolniczego w Niemieckiej Lutyni.
 Czytelnia w Zabrzegu.
 Ks. Czyż Józef, wikary w Cieszynie.
 Dąbrowski Paulin w Warszawie.
 Deike Karol w Warszawie.
 Dębowski Kazimierz w Petersburgu.
 Dłużewski Józef w Warszawie.
 Dobrowolski Aleksander, obywatel z nad Dolnego Dniepru.
 Ś. p. Dobrzański Feliks w Krakowie.
 Dolański J. Ludwik, właściciel dóbr w Rakowej pod Wojutyczami.
 Domagalski Ignacy, dyr. Tow. O. i Zal. w Cieszynie.
 Drobniaś Franciszek, dyrektor kopalni w Brzeszczu w Galicyi.
 Dubiecki Tadeusz w Krakowie.
 Ks. Dudek Tomasz, proboszcz w Boguminie.
 Ś. p. Dura Michał, emeryt. profesor w Tarnopolu.
 Dr. Dwernicki Tadeusz, mecenas i radca miasta Lwowa.
 Dr. Dyboski Antoni, c. k. notaryusz w Cieszynie.
 Hr. Działyńska w Paryżu.
 Dunin Józef, adw. przys. w Kielcach.
 Ks. Dziekan Henryk, proboszcz w Niemieckiej Lutyni.
 Emeryk Gustaw w Warszawie.
 Ks. Eisenberg Wiktor, wikary starszy w Cieszynie.
 Eisymont Fr. K. w Wielkiej Czerniówce, gubern. Wołyńska.
 Ks. J. Ferfecki w Brennej.
 Fiedorowicz Ignacy w Kamienskoje.
 Filasiewiczowa Bronisława, żona dyr. w Cieszynie.
 Filasiewicz Hilary, dyrektor. Tow. oszcz. i zal. w Cieszynie.
 Ks. Firla Józef, wikary w Niem. Lutyni.
 Fundacya rumuńska (Tow. biblioteki polskiej w Rumunii).
 Galocz Dyzmaz, górnik w Karwinej.
 Gamski Franciszek w Przemyśle.
 Garliński Józef, lekarz z nad Dolnego Dniepru.
 Gawlas Andrzej, emer. nauczyciel w Górnej Suche.

Ś. p. Gąsiorowski Juliusz, lekarz kolejowy we Lwowie.
 Ś. p. Głajcarowa Marya w Sibicy.
 Geisler Edward w Warszawie.
 Ks. Genserek Ignacy, prob. w Skaliccy.
 Głajcar Jan, właściciel gruntu w Sibicy.
 Glass Jakób, sędzia w Warszawie.
 Gmina Boconowice.
 Gmina Boguszowice-Kalembice-Pastwiska.
 Gmina Bronów.
 Gmina Darków.
 Gmina Kiczyce.
 Gmina Małe Kończyce (koło Frysztatu).
 Gmina Wielkie Kończyce (koło Frysztatu).
 Gmina Koszarzyska.
 Gmina Łazy (koło Frysztatu).
 Gmina Markłowice na Śląsku.
 Gmina Mistrzowice-Koniaków.
 Gmina Olbrachcice.
 Gmina Piasek.
 Gmina Rajska (pow. Biała).
 Gmina Ropica.
 Gmina Górna Sucha.
 Gmina miasta Tarnowa.
 Gmina Zarzecze.
 Gmina Zawada.
 Gmina Zebrzydowice.
 Godek Aleksander, emer. nadinżynier w Krakowie.
 Godłowski Jan, były kierownik polskiej szkoły ludowej w Cieszynie.
 Ś. p. Górniak Franciszek, właściciel cegielni w Sibicy.
 Ś. p. ks. Górski Antoni, proboszcz w Dolinie.
 Grodzki Antoni w Kielcach.
 Grzędziński Edmund, komisarz sądowy w Warszawie.
 Grzybowski Adam z Chersonu.
 Grzybowski Karol, właściciel ziemski w Skrzyszewach.
 Guthertz Herman, kupiec w Ustroniu.
 Habura Franciszek, dyr. sem. naucz. w Tarnowie.
 Heczko Jan, kierownik szkoły w Koszarzyskach.
 Ś. p. ks. Heczko Jerzy, pastor ewang. w Ligotce Kamer.
 Dr. Hassewicz Stan., lekarz w Warszawie.
 Ks. Hawlas Franciszek, były administrator parafii w Cieszynie.
 Henise Paweł w Kamienskoje.
 Hoch August w Warszawie.
 Ś. p. Ilnicka Marya w Warszawie.
 Iskierka Franciszek w Cieszynie.
 Iwański Władysław na Ukrainie.
 Jankiewicz Kazimierz w Kokarcach.
 Jankowski Alfons, kupiec w Warszawie.
 Ś. p. Jaskłowski Karol we Lwowie.
 Jasinkowicz Ignacy w Kamienskoje.
 Ks. Jaworski Franciszek, proboszcz w Grybowie.
 Ś. p. Jachymiak Franciszek, proboszcz w Karnes w Texas.
 Jachelski Władysław, inżynier w Łodzi.
 „Jedności“ Oddział w Pudłowie.
 Jerzmanowski Erazm w Nowym Jorku.

Jaroński Wiktor, adw. przys. w Kielcach.
 Joniec Jan, kierownik szkoły w Rzece.
 Ks. dr. Jurgowski Ludwik, kanonik w Cieszynie.
 Jung Seweryn w Warszawie.
 Jurski w Warszawie.
 Juszyński Kazimierz Karol w Petersburgu.
 Kamiński Jan Maurycy, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Ś. p. dr. Karłowicz Jan w Warszawie.
 Ks. Karowski Józef, dziekan i proboszcz w Rudzie.
 Dr. Karowski Karol, lekarz w Łobzowie.
 Kasa Zaliczkowa w Nadwornie.
 Kasa Zaliczkowa w Nowym Sączu.
 Karpiński Franciszek w Warszawie.
 Kasperek Józef w Paryżu.
 Ks. Kasperlik Wilhelm, wik. w Cieszynie.
 Kasprzak Antoni w Cieszynie.
 Kasprzakowa Anna w Cieszynie.
 Kasyno miejskie we Lwowie.
 Katiński Stanisław, obywatel w Grodowicach pod Felsztynem.
 Ks. Kielar Jan, proboszcz w Sękowej.
 Kierbedź Waleryan w Nowym Dworze na Żmudzi.
 Kleniewski Jan, właściciel dóbr w Kluczkowicach w Lubelskiem.
 Ks. Klusek Wiktor, wikary w Rudzie.
 Ś. p. Kmita Konstanty, obywatel w gub. Kowieńskiej.
 Dr. Knapczyk Andrzej, lekarz w Boguminie.
 Knapczykowa Karolina, żona lekarza w Boguminie.
 Ks. Knypś Ludwik, wikary w Ustroniu.
 Ś. p. ks. Koczy Józef, proboszcz w Zabrzegu.
 Kolbe Wacław w Krakowie.
 Koło przemysko-jarosławskie nauczycieli szkół wyższych w Przemyśle.
 Kołodziejczyk Adam, kupiec w Cieszynie.
 Ś. p. Krótki Henryk, inż. gór. w Mor. Ostrawie.
 Kółko rolnicze w Cierlicku.
 Kółko rolnicze w Koszarzyskach.
 Kółko rolnicze w Nawsiu.
 Kółko rolnicze w Piasku.
 Kółko rolnicze wraz z Czytelnią w Boguminie.
 Kosikiewicz Józef, artysta-malarz w Warszawie.
 Koskowski Bronisław w Łaszcowie.
 Kossecki Cypryan w Petersburgu.
 Hr. Kossakowski Stanisław w Wilkomierzu.
 Ś. p. Kosiłowski Ildefons w Paryżu.
 Ś. p. ks. Koziar Franciszek, proboszcz w Trzynie.
 Ś. p. Kozieł Aniela w Bykowszczyźnie, gub. Wileńska.
 Kozierowski Antoni w Kamienskoje.
 Ś. p. Kozłowski Aleksander w Petersburgu.
 Ś. p. Kozłowski Konstanty w Petersburgu.
 Ś. p. Krahelski Jan z Warszawy.
 Ś. p. Krajewski Henryk, mecenas w Warszawie.
 Krakowskie Towarzystwo techniczne.
 Ś. p. hr. Krasicki w Baku.
 Krasnodębski Kazimierz w Warszawie.
 Kretkowski Mieczysław w Pokrzywnicy.
 Ks. Krzystek Franciszek, proboszcz w Stonawie.

Kusionowicz Michał, prof. gimn. w Kołomyi.
 Ś. p. Kuczyński Leon Jan Kanty we Lwowie.
 Ś. p. ks. Kufek Józef, prob. w Bierzanowie.
 Kwasieberski Władysław, inżynier w Warszawie.
 Kwiatkowski Aleksander, adwokat w Charkowie.
 Ś. p. ks. Langer Antoni, dziekan i proboszcz w Pierscu.
 Lacheta Wincenty, majster kamieniarski w Ligotce kamer.
 Langer w Warszawie.
 Lewenfeld Bruno, właściciel dóbr w Krakowie.
 Lebkowski Maksymilian, dyrektor cukrowni w Warszawie.
 Londzin August, c. k. oficyał pocztowy w Wiedniu.
 Ks. Londzin Józef, prof. gimn. polsk. w Cieszyńcu, poseł do Rady państwa.
 Książę Lubomirski Andrzej, ordynat przeworski, poseł sejmowy i do parlamentu, Lwów.
 Księżna Lubomirska Marya, właścicielka dóbr, Myżyniec (Galicja).
 Łaniewski Mikołaj, obywatel gub. chersońskiej.
 Ś. p. Łopuszański Tadeusz we Lwowie.
 Łętowski Eustachy w Warszawie.
 Łychowski Ignacy, adwokat przysięgły w Kijowie.
 Łukaszewicz Konstanty, Hopenyce.
 Magistrat stoł. miasta Lwowa.
 Magistrat miasta Przemyśla.
 Hr. Mieroszowski Stanisław, c. k. radca rząd. w Preszburgu.
 Dr. Mierzyński Antoni, były dziekan Szkoły głównej w Warszawie.
 Montwiłł Józef, poseł gub. wileńskiej do Dumy rosyjskiej.
 Hrabia Milewski Ignacy Karol Korwin z Wilna.
 Mirosławski Zygmunt w Warszawie.
 Ś. p. Modrzejewska Helena, artystka dramat.
 Ś. p. ks. Morawski Seweryn, arcybiskup we Lwowie.
 Ks. Moroń Piotr, dziekan i proboszcz w Istebnej.
 Mroczkowski Rodryg, obywatel miasta Warszawy.
 Ś. p. ks. Muzyczka Franciszek, proboszcz w Czechowicach.
 Ks. Macoszek Antoni, proboszcz w Dziedzicach.
 Madaliński Maksymilian w Paryżu.
 Ś. p. Majchrowski Jakób w Tarnowie.
 Malhomme Henryk w Warszawie.
 Małecki Antoni, kancelista Wydziału powiat. w Białej.
 Marconi Władysław w Warszawie.
 Ś. p. Marszałkiewicz Wiktor we Lwowie.
 Matuszyński Jan w Cierlicku.
 Ś. p. ks. prałat Matzke Henryk w Krakowie.
 Mayet Leopold, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Miaczyński Józef w Jaśniczach koło Brodów.
 Dr. Michejda Jan, adwokat w Cieszyńcu.
 Ks. Michejda Karol, pastor ewang. zboru w Bystrzycy.
 Ks. Nogol Antoni, proboszcz w Starych Hamrach.
 Ks. Nogol Franciszek, wikary w Polskiej Ostrawie.
 „Ognisko“, akad. stow. w Wiedniu.
 Dr. Obmiński Stanisław, adwokat krajowy, Lwów.
 Obrąpalski Stanisław w Witebsku.
 Ks. Olszak Karol, proboszcz w Wielkich Kończycach.
 Ks. Olszak Antoni, dziekan i proboszcz w Strumieniu.
 Dr. Olszak Wacław, lekarz w Karwinie.
 Ś. p. Olszewski St., inżynier w Petersburgu.

Hr. Ostrowski Julian w Warszawie.
 Osuchowski Antoni, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Ś. p. Pałasek Jan, nadradca sądu krajowego w Cieszynie.
 Papara Julian we Lwowie.
 Paszkudzki Zadora Mieczysław, wł. dóbr we Lwowie.
 Ś. p. Pelar Jan, księgarz w Rzeszowie.
 Peplowski Adolf z Warszawy.
 Phull Eugeniusz w Warszawie.
 Piechowski Teodor, mecenas z nad Dolnego Dniepru.
 Pientkowski Kazimierz w Petersburgu.
 Pilecki Zdzisław, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Ś. p. Piotrkowski Wincenty Korwin, marszałek Łucki.
 Ks. Pittas Jan, dziekan w Buffalo w Północnej Ameryce.
 Poliszewski W. w Warszawie.
 Polityczne Towarzystwo ludowe w Cieszynie.
 Poleczyński Józef, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Ś. p. hr. Potocki And. w Krzeszowicach.
 Dr. Potocki Bronisław w Samborze.
 Rada powiatowa w Tarnopolu.
 Książę Radziwiłł Konstanty w Paryżu.
 Redakcyja „Kuryera Rzeszowskiego“ w Rzeszowie.
 Redakcyja „Rolnika śląskiego“ i „Przyjaciela ludu“ w Nawsiu.
 Dr. Rejchman Mikołaj w Warszawie.
 Rembierz J. w Warszawie.
 Rodkiewicz Filip w Warszawie.
 Hr. Roniker Marya w Lublinie.
 Ś. p. Rościszewski Franciszek, właściciel dóbr w Smykowcach pod Tarnopolem.
 Rothert G., dyrektor Banku w Rydze.
 Rothert Władysław, profesor w Odessie.
 Rybicki Stanisław, radca dworu i dyrektor kolei, Lwów.
 Ks. Ryzeczek Jan, administrator w Ustroniu.
 Rudkowscy Józef i Adela, Czartoria na Bukowinie.
 Rustejko Józef w Paryżu.
 Rządowie Antoni i Zofia w Łodzi.
 Rzeczkowski Bronisław w Ostrowcu, gub. Radomska.
 Prof. Rypel Wojciech w Krakowie.
 Sandecki Mieczysław w Warszawie.
 Ś. p. książę Sapieha Adam w Krasieczynie.
 Sawicki W. w Warszawie.
 Schiller Marek, fabrykant w Kołomyi.
 Schmidt A., właśc. apteki w Warszawie.
 Ś. p. dr. Schoen Buzara Henryk, adwokat w Krakowie.
 Dr. Sieragowski Paweł w Warszawie.
 Sikora Adam, członek Dyrekcyi Tow. oszczędności i zaliczek w Cieszynie.
 Sikora Adam, wł. gruntu w Puńcowie.
 Ks. msgr. Sikora Jan, proboszcz w Cieszynie.
 Ś. p. Dr. Sikora Józef, lekarz micjski w Jabłonkowie.
 Sikorska Jadwiga w Warszawie.
 Ś. p. Skrla Fr., emeryt. nauczyciel w Karwinie.
 Ś. p. ks. Skrzyński Henryk w Krakowie.
 Ś. p. ks. Smoleński Maciej, proboszcz w Domasłowicach.
 Smolikowski Seweryn w Warszawie.
 Dr. Sokołowski Alfred, ordynator szpitala św. Ducha w Warszawie.

Stabrowski Leon w Moskwie.
 Stadtmüller Ludwik, przemysłowiec, Lwów.
 Staliński Antoni, budowniczy w Warszawie.
 Hr. Starzeński Edmund w Kołomyi.
 Stebelski A. W. w Moskwie.
 Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna Pomoc“ w Makowie.
 Dr. Serkowski Roman, lekarz pow. w Żywie.
 Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek „Opatrzność“ w Milówce.
 Stowarzyszenie polskich teologów austriackiej części dycezyi wrocławskiej „Ognisko“ w Ołomuńcu.
 Stowarzyszenie zaliczkowe „Praca i oszczędność“ w Jordanowie.
 Studencki Józef w Żywie.
 Straszewicz Aleksander, właściciel przedziału w Guebriller w Alzacyi.
 Strumiłło Maryan, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Dr. Strzelbicki Stanisław, notaryusz w Ropczycach.
 Ś. p. Strzelecki Dyonizy w Żytomierzu.
 Suchomel Wacław w Petersburgu.
 Suligowski Adolf, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Śnieżek Jan, były nauczyciel gimnazjum polskiego w Cieszynie.
 Ś. p. ks. Ścisła Antoni, były proboszcz w Ropicy.
 Świerczyński Erazm we Lwowie.
 Ś. p. Świdorski Jan Wągl, inżynier z Wilna.
 Ś. p. ks. msgr. Świeży Ignacy w Cieszynie.
 Sykała Julian, kierownik szybu w Porębie.
 Szajkiewicz Adam w Warszawie.
 Szczepiło Platon z nad Dolnego Dniepru.
 Ś. p. Szelong Karol, nauczyciel w Cierlicku.
 Szewczyk Józef, rolnik w Skrzeczoniu.
 Szlachta Jan, wł. gruntu w Karwinie.
 Ś. p. Szlenker Karol w Warszawie.
 Ś. p. Szolajski Adam w Krakowie.
 Szpak Stanisław w Warszawie.
 Szymborski Apolinary w Warszawie.
 Ś. p. Szware Justyn w Petersburgu.
 Ks. Tagliaferro Jan, wikary w Cieszynie.
 Ś. p. Telażańska Kamila z Wołynia.
 Teolodzy Polacy z r. szk. 1901/2 we Widnawie.
 Dr. Tertil Tadeusz, adwokat w Tarnowie.
 Ks. Tomanek Rudolf, wikary w Cieszynie.
 Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych we Lwowie.
 Towarzystwo oszczędności i zaliczek w Cieszynie.
 Towarzystwo pedagogiczne w Samborze.
 Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.
 Towarzystwo zaliczkowe w Białej.
 Towarzystwo zaliczkowe w Gorlicach.
 Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu.
 Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu.
 Twardzik Jan, kierownik szkoły w Suchej Średniej.
 Twarowski Zygmunt w Warszawie.
 Vayhinger Adolf, notaryusz w Tarnowie.
 Wilga Jan w Charkowie.
 Ś. p. Wolniewicz Emil, dr., adw. w Gorlicach.
 Waniorski Stanisław w Petersburgu,
 Wadowice, Reprezentacya miasta.

Wasiutyński Zygmunt w Warszawie.
 Wicherkiewicz Aleksander, wł. domu w Częstochowie.
 Ś. p. Szczerbowicz-Wieczór Ludomir w Warszawie.
 Ś. p. Wieman Julia w Warszawie.
 Wieniarski Julian, dyr. Tow. wzaj. kred. w Warszawie.
 Włodarkiewicz Eustachy, inżynier w Warszawie.
 Dr. Winkowski Józef, dyrektor gimnazjum w Krakowie.
 Winkowska Klementyna, żona dyrektora w Krakowie.
 Wiśniewski Adam Prus, radca sądu krajowego w Krakowie.
 Ś. p. Witort Jan w Niewieźnikach na Żmudzi.
 Wolański Rajnold, sędzia w Nowomoskowsk.
 Ś. p. Worowska Augustyna w Petersburgu.
 Wróblewski Tadeusz w Warszawie.
 Wydział kasy oszczędności w Tarnopolu.
 Wydział Rady powiatowej w Białej.
 Wydział Rady powiatowej w Brzeżanach.
 Wydział Rady powiatowej w Dąbrowej.
 Wydział Rady powiatowej w Jarosławiu.
 Wydział Rady powiatowej w Kołomyi.
 Wydział Rady powiatowej w Mieleu.
 Wydział Rady powiatowej w Mościskach.
 Wydział Rady powiatowej w Nadwornie.
 Wydział Rady powiat. w Stryju.
 Wydział Rady powiatowej w Wadowicach.
 Wydział Rady powiatowej w Żywie.
 Zadorowska Stanisława z nad Dolnego Dniepru.
 Ś. p. ks. Zahradnik Jan, proboszcz w Groju.
 Dr. Zaleski Józef, właściciel realności w Cieszyńcu.
 Jadwiga z Jackowskich Zambrzycka.
 Hr. Zamoyski Władysław, właściciel dóbr w Zakopanem.
 Artur Cielecki-Zaremba, właściciel dóbr, poseł sejmowy, Lwów.
 Zaremba Bolesław, inżynier w Witkowicach.
 Zędzian Stanisław w Kamienskoje.
 Ziemiński Adam w Warszawie.
 Ziemiński Teodor w Warszawie.
 Ś. p. dr. Ziemiałkowski Floryan w Wiedniu.
 Ziemiński Zygmunt w Stepankach, gub. Kijowska.
 Ś. p. Zima Franciszek we Lwowie.
 Żebrok Marya w Bobrku.
 Żelichowski Paweł, prof. z nad Dolnego Dniepru.
 Ś. p. Żółtowski Ignacy, obywatel w Krakowie.
 Hr. Żółtowski Stanisław w Niechanowie.

III. Członkowie dożywotni.

Czarkowski-Golejewski Tadeusz w Strzałkowicach.
 Czauderna Karol we Lwowie.
 Gmina Rychwałd.
 Ks. Michejda Franciszek w Nawsiu.
 Mokrysz Alojzy w Karwinie.
 Wojnar Jerzy, inż. w Łazach.

Delegaci „Macierzy“.

„Macierz Szkolna“ posiada na Śląsku, w miejscowościach, w których niema Kół „Macierzy Szkolnej“, następujących delegatów: Henryk Bura, stolarz w Karwinie; Józef Czernik, majster stolarski na Mnisztwie; Franciszek Danel, rolnik w Pogórze; Maciej Dzida w Bronowie; Paweł Gabzdyl w Dębownu; Józef Gawlas w Ilownicy; Rudolf Kolarczyk w Zebrzydowicach; Jan Kozieł, kierownik szkoły w Lipowie; Józef Londzin, nauczyciel w Zabrzegu; Jerzy Macura, kierownik filii Tow. oszcz. i zaliczek w Skoczowie; Józef Malinowski, c. k. notaryusz w Jabłonkowie; Paweł Mamica, urzędnik Tow. oszcz. i zaliczek w Jabłonkowie; Karol Nowak w Karwinie; Jan Olszar w Kalembeach; Henryk Paździora, rolnik w Górnej Suche; Józef Polak na Bobrku; Wilhelm Popiołek, rolnik w Zawadzie; Jan Skudrzyk, rolnik w Pastwiskach; Jan Stęchły, rolnik w Kocobędzu; Karol Szotkowski, nauczyciel na Mnisztwie; Rudolf Szotkowski, nauczyciel w Istebnej; Jan Sztwiertnia, przełożony gminy w Kisielowie; Franciszek Tomiczek, wł. realności na Bobrku; Józef Wawrzyk w Bażanowicach; Józef Węglarz, rolnik w Pniewie. Bolesław Włodęk, kierownik szkoły polskiej w Ostrawie Polskiej; Jerzy Wojnar, inżynier górniczy w Łazach; Wójcik Władysław, nauczyciel w Orłowej.

Delegatami „Macierzy“ w Galicyi są pp.: dr. Ernest Adam, dyr. Banku związkowego we Lwowie, poseł na Sejm; Włodzimierz Anc, rewident izby obrachunkowej we Lwowie; Ciechomski, dyrektor Spółki handlowej w Zakopanem; Artur Zaremba Cielecki, wł. dóbr, poseł sejmowy, prezes Zarządu Głównego Kółek rolniczych w Hadyńkowcach; Paweł Ciompa, rewident Banku austro-węgierskiego we Lwowie; Aleksander Drzewiecki w Zakopanem; Franciszek Habura, radea szkolny w Tarnowie; dr. Władysław Jahl, członek Wydziału krajowego we Lwowie; dr. Michał Janik, prof. II. szkoły realnej we Lwowie; Michał Kusionowicz, prof. gimn. w Kołomyi; Ludwik Małecki, emer. prof. gimn. w Nowym Sączu; Roman Moskwa, dyrektor gimn. w Mielcu; dr. Karol J. Nitman, profesor seminarium żeńskiego we Lwowie; Józef Nogaj, dyrektor gimnazjum V. we Lwowie; Mieczysław Zadora-Paszkudzki, właśc. dóbr we Lwowie; dr. Bronisław Potocki, adwokat w Samborze; inżynier Przemysław Przybyłowicz, c. k. adjunkt salin. w Kałuszu; Józef Przybylski, prof. w Krakowie; Adam Pytel, prof. gimn. w Sanoku; dr. Feliks Rosner, c. k. prokurator państwa w Wadowicach; dr. Lucyan Rydel, literat w Toniach; ks. Jan Szalayko, katecheta szkoły wydziałowej żeńskiej w Drohobyczu; Marya Taborska w Krakowie; Władysław du Vall w Krakowie; Józef Wyrobek, prof. gimn. w Dębicy; dr. Kazimierz Wójnarowski, lekarz, prezes „Sokoła“ w Chrzanowie; Zygmunt Weimer, prof. gimn. w Nowym Sączu; Wiktor Reimschuessel, naczelnik stacyi kolejowej w Czarnym Dunaju.

W Austrii Dolnej delegatem jest p. Herman Gutherz, chemik w Angern.

Delegatami w Królestwie Polskiem i Rosyi są pp.: dr. Antoni Rząd, lekarz w Łodzi; Aleksander Kwiatkowski, adwokat w Charkowie; Władysław Rother, prof. uniwersytetu w Odessie i kilku innych, którzy nie życzą sobie, żeby w sprawozdaniu byli wymienieni.

C 010539/11

DRUKARNIA TOWARZYSTWA
IM. DEMOKRACJI NARODOWEJ
P. MITRĘGA W CIESZYNIE